

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Agroturismus v Ústeckém kraji
Agrotourism in the Usti Region

Mariya Vesela

Cheb 2016

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Mariya VESELA**
Osobní číslo: **K13B0437P**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management obchodních činností**
Název tématu: **Agroturismus v Ústeckém kraji**
Zadávací katedra: **Katedra marketingu, obchodu a služeb**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Na základě studia literárních zdrojů představte charakter venkovského cestovního ruchu a vymezte vybraný region.
2. Proveďte analýzu současné nabídky služeb agroturismu v daném regionu.
3. Zhodnoťte současný stav agroturismu v regionu na základě výsledku provedených analýz.
4. Navrhněte opatření na podporu konkrétních podnikatelských subjektů.

Rozsah grafických prací:

Rozsah kvalifikační práce: **40 - 60 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- **PÁSKOVÁ, Martina, ZELENKA, Josef.** *Výkladový slovník cestovního ruchu.* Česká republika: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002. ISBN 80-239-0152-4.
- **POUROVÁ, Marie.** *Agroturistika.* 1.vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta ve vydavatelství Credit, 2002. ISBN 80-213-0965-2.
- **RYGLOVÁ, Kateřina.** *Cestovní ruch - soubor studijních materiálů.* 3. vydání. Ostrava: Key Publishing, 2009. ISBN 978-80-7418-028-6.
- **STŘÍBRNÁ, Marie.** *Venkovská turistika a agroturistika.* 1. vydání. Praha: Profi Press, 2005. ISBN 80-867-2614-2.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Petr Janeček

Středisko projektových aktivit

Datum zadání bakalářské práce:

23. října 2015

Termín odevzdání bakalářské práce:

25. dubna 2016

Doc. Dr. Ing. Miroslav Hlavný
děkan

Ing. Jan Tlučhoř, Ph.D.
vedoucí katedry

V Chebu dne 23. října 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „ Agroturismus v Ústeckém kraji“ vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce. Použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v příloženém seznamu literatury.

V Chebu dne

.....

podpis autora

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Ing. Petrovi Janečkovi, SPA. za věnovaný čas, cenné připomínky a rady, které mi poskytl a které jsem mohla využít při vypracování této bakalářské práce

Obsah

Úvod a cíl práce	6
1. Teoretická část	8
1.1 Definice cestovního ruchu.....	8
1.1.1 Vlivy cestovního ruchu na životní prostředí.....	9
1.2 Ekologicky šetrné formy cestovního ruchu.....	11
1.2.1 Ekoturismus	12
1.2.2 Venkovský cestovní ruch	12
1.2.3 Vesnický turismus.....	15
1.2.4 Agroturismus	15
1.2.5 Ekoagroturismus.....	17
1.2.6 Chataření a chalupaření	17
1.3 Význam agroturismu	18
1.4 Negativní aspekty agroturismu.....	20
2. Ústecký kraj	21
2.1 Turistická oblast Krušné hory a Podkrušnohoří	22
2.2 Turistická oblast Děčínsko a Lužické hory	23
2.3 Turistická oblast České středohoří a Žatecko.....	24
3. Analýza nabídky agroturismu v Ústeckém kraji.....	25
4. Analýza vybraných podnikatelských subjektů.....	28
4.1 Selský dvůr Braňany	28
4.1.1 SWOT analýza Selský dvůr Braňany	30
4.2 Ekofarma Babiny.....	31
4.2.1 SWOT analýza farmy Babiny.....	33
5. Dotazníkové šetření	34
6. Pozitiva a negativa pro poskytovatele agroturismu	44
7. Shrnutí a návrhy na zlepšení	46
8. Závěr	51
9. Seznam obrázků.....	53
10. Seznam grafů	53
11. Seznam tabulek	54
12. Seznam zkratk	54
13. Seznam použité literatury	55
14. Seznam příloh	59

Úvod a cíl práce

Příroda je častým motivem cestování. Jednou z možností přiblížení přírody a zároveň zemědělské činnosti turistům je specifická forma venkovského cestovního ruchu – agroturismus. Jedná se o významnou podnikatelskou činnost, která může být pro venkov potenciálním zdrojem příjmů a nových pracovních příležitostí. Agroturismus respektuje přírodní a životní prostředí, vede k tvorbě pěkné krajiny, přispívá k trendu „návratu člověka k přírodě“, nepřináší téměř žádná ekologická rizika, umožňuje objevovat místní krásy a tradice a popularizuje je navenek. V naší zemi se tato forma cestovního ruchu stále více vyvíjí a je pro české turisty neobvyklým produktem na trhu cestovního ruchu. Pro úspěšné provozování agroturismu v České republice je vhodné využít bohatých zahraničních zkušeností zejména středoevropských zemí (jako Rakousko, Slovensko, Švýcarsko, Itálie, Irsko, aj.), kde je agroturismus dlouhodobě úspěšně rozvíjen a je přímo i nepřímo podporován vládními i nevládními institucemi.

Tuto formu turismu je možné realizovat ve všech přírodních podmínkách. Lze ho provozovat v průběhu celého roku s tím, že bude vrcholit v určitých ročních obdobích. Česká republika svými přírodními krásami, výhodnou a atraktivní polohou, kulturním, historickým a přírodním potenciálem přímo vybízí k uplatnění této formy podnikání v rozvoji venkova. Venkovský cestovní ruch je také skvělou příležitostí pro lidi z města, hlavně děti, které mohou poznat život na vesnici, seznámit se s místními zvířaty, poznat vesnické tradice a řemesla během pohodové dovolené v přírodě. Pro obyvatele venkova je to zase možnost, jak zlepšit svou finanční situaci a celkově přispívá k rozvoji venkova.

Cílem této práce je provedení výzkumu o současné nabídce služeb agroturismu a ekoagroturismu v Ústeckém kraji. Dílčím cílem je provedení marketingového výzkumu u vybraných provozovatelů agroturismu.

Teoretická část práce definuje pojem cestovní ruch a popisuje jeho vlivy na životní prostředí. Jsou zde nastíněny základní fakta a charakteristika ekologicky šetrného cestovního ruchu v podobě ekoturismu, agroturismu i dalších forem venkovského cestovního ruchu. Detailněji se zde zabývám charakteristikou a definicemi agroturismu a jejím kladným i záporným vlivem na provozovatele, obec i stát.

Praktická část práce je věnována konkrétně samotnému Ústeckému kraji, který disponuje vhodnými lokalitami pro venkovský cestovní ruch. Zde se zaměřuji na jeho

charakteristiku, geografický popis turistických oblastí, zájem turistů o agroturismus v oblasti Ústeckého kraje a to na základě vlastního dotazníkového výzkumu i dalších sekundárních zdrojů. Dále byla provedena analýza současné nabídky služeb agroturismu v Ústeckém kraji, na jejímž základě jsou popsány farmy působící v této oblasti podnikání. Jedním z dalších cílů byla volba několika konkrétních podnikatelských subjektů zabývajících se agroturismem. V tomto případě jsem zvolila dvě farmy a provedla SWOT analýzu. Na to navazují výsledky dotazníkového šetření a shrnutí výsledků z nich plynoucích. Poslední kapitola je věnována zkoumání a zjištění, jak podnikání v agroturismu vnímají sami provozovatelé, jaké jsou pro ně osobně největší klady a zápory této formy cestovního ruchu. Na základě získaných dat jsou navržena marketingová opatření, která mohou vést ke zvýšení atraktivity zvolených podnikatelských subjektů případně i celého regionu.

1. TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Definice cestovního ruchu

Cestovní ruch jako takový nemá přesně danou definici. Pro turismus existuje v současné době nespočetné množství definic, jež si jsou něčím podobné a něčím velmi odlišné.

Podle Pourové (2002) je cestovní ruch „*mnohostranným odvětvím, které zahrnuje zejména turistická zařízení poskytující ubytování a stravování, další infrastrukturu cestovního ruchu, služby cestovních kanceláří, průvodcovské služby, turistický informační systém a další služby.*“

S cestovním ruchem souvisí mnoho dalších odvětví a dalo by se říci, že cestovní ruch je společenský jev, který je sestaven z aktivit účastníků cestovního ruchu, zabývá se procesem zkoumání, budování a provozování zařízení poskytující služby účastníkům cestovního ruchu. Důležitou součástí jsou také aktivity osob, které tyto služby nabízejí a zajišťují. Významný je také vliv politických a veřejnoprávních aktivit a rekreace místní komunity. (Pásková, Zelenka, 2002)

Cestovní ruch je umístěn do nevýrobních činností, do terciálního sektoru a do sektoru služeb. Tyto služby cestovního ruchu slouží k uspokojování základních lidských potřeb, přispívají ke zvyšování životní úrovně a k možnostem využívání volného času. (Pourová, 2002)

Podle Světové organizace cestovního ruchu (UNWTO) je cestovní ruch charakterizován jako „*činnost osoby, cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí, a to na dobu kratší než je stanovena (u mezinárodního cestovního ruchu činí tato doba jeden rok, u domácího cestovního ruchu šest měsíců), přičemž hlavní účel této cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě*“. Podle Malé (2002) vylučuje tato definice z pojmu cestovního ruchu cestování v rámci místa trvalého bydliště, pravidelné cesty do zahraničí, dočasné přestěhování za prací nebo dlouhodobou migraci.

Základními rysy cestovního ruchu jsou podle Malé (2002, st. 9):

- dočasnost změny místa stálého bydliště a dočasnost pobytu mimo něj,
- nevýdělečný charakter cesty a pobytu,
- vztahy mezi lidmi, které cestovní ruch vyvolává.

1.1.1 Vlivy cestovního ruchu na životní prostředí

Cestovní ruch je jedním z nejdynamičtěji rostoucích světových odvětví, které pro každou zemi znamená dostatečný přísun finančních prostředků. Rostoucí turismus má však významný dopad na životní prostředí. Převážně převládají negativní vlivy, ale nalezneme i několik případů, kdy právě příliv turistů způsobil zachování či rekonstrukci historických památek či chráněných oblastí. Jedním ze současných trendů je stále větší poptávka po tzv. měkkém turismu, který se do jisté míry snaží o zachování původního přírodního prostředí. Je jasné, že pro dlouhodobější a především relaxační pobyty jsou a budou turisticky atraktivnější oblasti i země se zachovalou krajinou, a je tedy potřeba, aby každá země chránila své životní prostředí a snažila se zachovat ho pro další generace.

Negativní vlivy na životní prostředí

S negativními dopady na životní prostředí se setkáváme téměř ve všech oblastech, kde je nadměrná koncentrace turistů. Nejběžnějšími problémy jsou znečištění krajiny odpady (vznik černých skládek) a zamoření ovzduší výfukovými plyny motorových vozidel, což souvisí i s ucpáváním dopravních komunikací nejen v letních měsících, ale i začátkem a koncem víkendů.

K nejvážnějším vlivům cestovního ruchu na krajinu patří zábor půdy pro výstavbu hotelů a rekreačních zařízení. Výstavba spolu se sportovními a turistickými aktivitami způsobuje poškozování a erozi půdy.

S velkými problémy se potýkají horské a chráněné oblasti. Návštěvníci často nechodí po vyznačených trasách, čímž dochází k udusávání půdy, která tím ztrácí schopnost absorpce a vegetace tak odumírá. Taktéž dochází i k rušení zvěře samotnou přítomností a nevhodným chováním návštěvníků, například záměrným ničením vegetace, chozením mimo cesty, poškozování či sbírání vzácných živočišných či rostlinných druhů, nerostů a hornin.

Nepříznivé vlivy cestovního ruchu se projevují také na zhoršení životních podmínek pro faunu a floru. Nejvýznamnějším zdrojem negativních vlivů z hlediska turistické infrastruktury je stavba a provoz turistických dopravních zařízení, úprava sjezdovek, vytváření cyklistických a pěších stezek, umělé zasněžování či výstavba sportovních a

rekreačních zařízení (golfových hřišť či sportovišť), což způsobuje ztrátu přirozených stanovišť pro faunu a floru a zhoršení kvality krajiny.

V socialistických dobách vznikla celá řada chatových a zahrádkářských osad, které výrazně narušují estetický vzhled krajiny. Chataření a chalupaření nesou taktéž větší riziko vzniku požárů a ohrožování zdrojů pitné vody v těchto rekreačních oblastech.

Pozitivní vlivy na životní prostředí

Pozitiv přímo spjatých se životním prostředím není mnoho. Je-li však cestovní ruch provozován správným způsobem, může naopak životní prostředí, přírodu i život v ní zlepšit nebo alespoň uchovat.

Nejčastějšími pozitivními vlivy je zachování a ochrana významných přírodních zdrojů. Ochrana přírody je zajišťována v podobě národních parků, chráněných krajinných oblastí, přírodních rezervací a jiných maloplošných chráněných území, jejichž počty stále rostou.

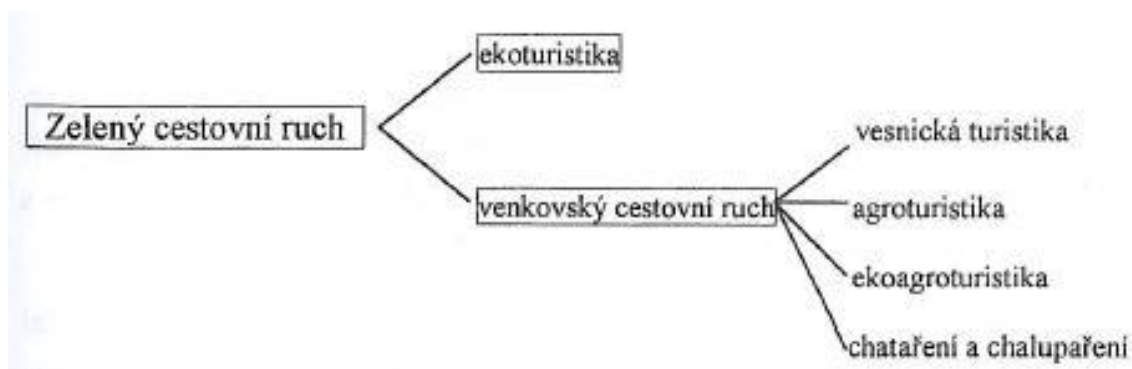
Dalším pozitivním vlivem je například ochrana a rekonstrukce kulturně-historických památek, s cílem využít jich jako významné atraktivity cestovního ruchu.

Vytvářením nových pracovních míst na venkově, v souvislosti s rozvojem alternativních forem cestovního ruchu, pomáhá řešit problémy urbanizace. (Mourek, 2002)

1.2 Ekologicky šetrné formy cestovního ruchu

Šetrné formy cestovního ruchu znamenají takový rozvoj cestovního ruchu, který nepoškozuje životní prostředí. V zahraniční literatuře se můžeme setkat s pojmem „zelený cestovní ruch“, který představuje aktivní formy cestovního ruchu ve volné přírodě a v mírně osídlených oblastech, respektující a chránící přírodu. Podle Šimkové (2007, st. 27) „jde o formu cestovního ruchu, která zachovává původní hodnoty přírodního prostředí, a navíc chrání přírodu. Je určitou reakcí na tzv. „masovou turistiku“. V zahraniční literatuře se lze setkat také s pojmy, jako jsou „zelený cestovní ruch“, „udržitelný cestovní ruch“ nebo „alternativní cestovní ruch“. Na rozdíl od masové turistiky s jejími negativními vlivy na sociální a kulturní prostředí a na životní prostředí respektují obecně šetrné formy cestovního ruchu zvyky a potřeby místní komunity.“. K šetrným formám cestovního ruchu řadíme ekoturismus a venkovský cestovní ruch, který zahrnuje vesnický turismus, agroturismus, ekoagroturismus a chataření a chalupaření.

Obrázek 1: Struktura zeleného cestovního ruchu

(Zdroj: Pourová, 2002)

1.2.1 Ekoturismus

Ekoturismus je cestovní ruch, který podporuje ochranu přírody, umožňuje místním obyvatelům alternativní zaměstnání, vyznačuje se velkou ohleduplností návštěvníků vůči přírodě. Podle UNWTO rozlišujeme dva typy ekoturismu. Turismus založený na přírodě, jehož hlavní náplní je poznávání a pozorování přírody, především přírodních rezervací, národních parků, chráněných krajinných oblastí, aniž by byly narušovány. Dále ekoturismus, který zahrnuje i prvky vzdělávací a interpretační (Ryglová, 2009).

Další vysvětlení pojmu ekoturismus je možné najít i ve Výkladovém slovníku cestovního ruchu (Pásková, Zelenka, 2002), ve kterém se píše, že ekoturismus je *„cestovní ruch zaměřený na poznávání přírody a orientovaný především na poznávání přírodních rezervací, národních parků, chráněných krajinných oblastí a dalších přírodních krás tak, aby nebyly cestovním ruchem narušovány. Rozvíjí se především v krajinářsky a přírodně hodnotných oblastech s trasami pro jedno a vícedenní pochody“*.

Ekoturismus podporuje přírodní území, hostitelské komunity a orgány pečující o ochranu přírody, poskytuje místní komunitě alternativní pracovní místa a příležitosti k výdělku a zvyšuje povědomí o potřebě chránit přírodní a kulturní hodnoty. (Ryglová, 2009).

Mezinárodní společnost pro ekoturismus ji definuje jako odpovědné cestování do přírodních oblastí, které zachovává životní prostředí a zlepšuje životní úroveň místních obyvatel. Zahrnuje rozmanité aktivity – od pozorování ptactva přes dobrodružné výpravy do želvích kolonií až po návštěvy domorodců.

1.2.2 Venkovský cestovní ruch

To, že venkovský cestovní ruch není žádným novým pojmem v oblasti cestovního ruchu, potvrzuje Marie Stříbrná (2005), která ve své publikaci uvádí, že: *„zájem o rekreaci na venkově se objevil již v devatenáctém století jako reakce na stres a špínu rodících se průmyslových měst a aglomerací.“* Jednou z příčin vzniku venkovského cestovního ruchu byl čistý vzduch, všude přítomná okouzující krajina, klid a odlišný způsob života venkovanů. Jeho rozvoj souvisí také s obnovou venkova, budováním pěších tras a cyklotras, farem s alternativním zemědělstvím a pěstováním bio potravin,

budováním místních muzeí, revitalizací tradičních řemesel, budováním a obnovou menších ubytovacích a stravovacích zařízení (Pásková, Zelenka, 2002).

Pásková a Zelenka (2012) definují venkovský cestovní ruch jako „ *souborové označení pro druh cestovního ruchu s vícedenním pobytem a s rekreačními aktivitami na venkově (procházky, pěší turistika, jízda na kole) s ubytováním v soukromí nebo v menších hromadných ubytovacích zařízeních.* “

Venkovský cestovní ruch zahrnuje pod svým názvem vícedenní pobyt na venkově a v jeho prostředí a s ním souvisí i aktivity, které jsou realizované na venkově. Jedná se o agroturismus, ekoagroturismus a ekoturismus. Hlavním motivem proč je venkovský cestovní ruch populární, je dovolená s čistějším ovzduším, méně hluku, lepší životní prostředí, zvyky a folklor. Venkovský cestovní ruch umožňuje návštěvníkům návrat k přírodě, mohou se zapojit do činností, které jsou typické na venkově, žít ve staveních na venkově. (Orieška, 2010)

Právě venkovský cestovní ruch odpovídá požadavkům trvale udržitelného rozvoje. Ale i tato podnikatelská činnost se zaměřuje na dosažení zisku. Řídí se odpovědnými principy, patří mezi tzv. „měkké“ formy cestovního ruchu. K typickým projevům venkovského cestovního ruchu patří zejména tyto aspekty:

- ohleduplný vztah k přírodě i celému životnímu prostředí,
- decentralizované ubytování s omezenou ubytovací kapacitou,
- komorní, téměř rodinné zázemí,
- pochopení pro individuální aktivity návštěvníků a turistů,
- symbióza se zemědělstvím (typická pro agroturistiku) znamená originální nabídku služeb cestovního ruchu,
- rekreační pobyt v prostředí venkova (mimo oblasti rekreačních a turistických center). (Stříbrná, 2005).

V České republice existuje mnoho organizací, jejichž cílem je rozvoj venkova, zemědělství i venkovského turismu. Jednou z těchto organizací je Svaz venkovské turistiky, který byl založen v roce 1997. Jedná se o dobrovolné, nepolitické, profesní sdružení podnikatelů ve venkovském cestovním ruchu a dalších příznivců. Institucí, která je pevně spjata s venkovským cestovním ruchem, je Eurogites: „European Federation of Farm- and Village Tourism“, tj. „Evropská federace agroturistiky a

venkovské turistiky“, uznávaná instituce hájící zájmy podnikatelů v tomto oboru. (eurogites.org, 2015).

Také úzce spolupracuje s ECEAT CZ - prezentuje se na jejich webových stránkách. Cílem Svazu venkovské turistiky je hájit zájmy svých členů, pomáhat jim při rozvoji jejich podnikání, přispívá k ekonomickému, kulturnímu a společenskému oživení venkova, obnově jeho tradic, údržbě krajiny i ke stabilizaci jeho osídlení.

Obrázek č. 2: Logo Svazu venkovské turistiky

Zdroj: (svazvt.cz, 2012)

Svaz venkovské turistiky vytvořil projekt Prázdniny na venkově, který pomáhá propagovat ubytovací, ale i stravovací a další zařízení. Web Prázdniny na venkově funguje od roku 2012, kde si zájemci o dovolenou mohou vyhledat farmu, penzion, jezdecký klub, ale i poskytovatele regionálních výrobků a řemeslníky. Nabídka programu je průběžně doplňována a aktualizována s přibývajícím počtem nových ubytovatelů. Tento svaz také zajišťuje systém hodnocení kvality ubytování na venkově. Jednotlivé třídy jsou definovány počtem hvězdiček.

Obrázek č. 3: Logo projektu Prázdniny na venkově

Zdroj: (projekt-pnv.cz, 2011)

1.2.3 Vesnický turismus

Vesnický turismus je další forma šetrného cestovního ruchu a podle Pourové (2002) je to „*forma venkovského cestovního ruchu bezprostředně spjatá s přírodou a krajinou venkova a konkrétním vesnickým osídlením.*“ Atraktivitu vesnic tvoří především místní zvyky a tradice (místní bály, masopusty, zabíjačky atd.), folklór či možnost vyzkoušet si nějaké tradiční řemeslo. V neposlední řadě vesnice umožňuje klidnou dovolenou, kde lze provozovat nejrůznější aktivity a při nich poznávat krásy české krajiny (lesy, louky, řeky, rybníky atd.). K ubytování jsou využívána komerční ubytovací zařízení, rekreační chalupy i ubytování v soukromí.

Oproti klasickému cestovnímu ruchu má vesnický turismus některá specifika. Podstatným znakem je decentralizace ubytovacích zařízení a jejich omezená kapacita, která umožňuje rozmělnit četnost turistů a zmírnit tak negativní dopady na okolí. Dalším specifikem je ubytovací kapacita, která nesmí na jeden objekt přesáhnout čtyřicet lůžek či deset pokojů. V kempech nesmí být více než 25 stanů nebo karavanů – nejvýše pro padesát osob.

Služby účastníkům vesnického turismu poskytují různí provozovatelé ubytovacích a stravovacích služeb, jakož i podnikatelé v oblasti kulturních, sportovních, společenských a dalších zařízení. Jedná se o veškerý cestovní ruch odehrávající se na vesnici mimo agroturismus. (Pourová, 2002)

1.2.4 Agroturismus

Agroturismus je specifickou formou venkovského cestovního ruchu, která vedle bezprostředního využívání přírody a krajiny venkova je charakteristická přímým vztahem k zemědělským pracím nebo usedlostem se zemědělskou funkcí. Je provozována podnikateli v zemědělské prvovýrobě a slouží jim jako hlavní nebo další zdroj k udržení nebo rozšíření hlavního podnikatelského programu, tj. výroby zemědělských produktů (rostlinných nebo živočišných). Je ideálním typem rodinné dovolené. Umožňuje poskytnout zájemcům pobyt a stravu na venkovských statcích a možnost účastnit se prací souvisejících se zemědělskou výrobou či chovem zvířat (především koní).

Existuje mnoho definic, které vysvětlují význam tohoto typu šetrného turismu. Uvádím několik z nich, protože každá agroturistiku vystihuje trochu jinak. Např. Pásková a Zelenka (2002) ji definují jako „*turistické nebo rekreační pobyty na venkově na rodinných farmách*“. Hlavní náplní této formy cestovního ruchu je aktivní odpočinek, poznávání alternativního způsobu života v blízkém kontaktu s přírodou, dále poznávání původních technik pěstování surovin a výroby potravin.

Jiná definice říká, že „*agroturismus je forma podnikání na fungující zemědělské farmě či ranči, zaměřená na zabavení návštěvníků, s cílem přinášet zemědělcům dodatečný příjem. Agroturismus je součástí tak zvané venkovské turistiky, která využívá stoupajícího zájmu o trávení času v přírodě či přímo na zemědělských usedlostech. Může mimo jiné zahrnovat návštěvy významných kulturních či venkovských míst, tradičních tržnic či jarmarků, vyjížďky za poznáním zemědělských zvyklostí a další volnočasové a pohostinské aktivity, které mají v návštěvnicích vzbudit zájem o venkovskou krajinu*“. (Václavík, 2008)

Agroturismus je typem rodinné dovolené. Umožňuje strávit volný čas ve zdravém prostředí českého venkova. Turista se může volně pohybovat po celé farmě a má tak možnost se s chodem farmy seznámit a optat se na vše, co ho zajímá, případně se i do některých prací zapojit. Pro děti bývá velkým zážitkem kontakt se zvířaty žijícími na farmě (krávy, kozy, koně, ovce, králíci, drůbež, kočky, psi atd.). Některé farmy mají v nabídce také možnost stravování (např. selská snídaně) nebo alespoň ochutnávky a nákupu čerstvých produktů z farmy (zelenina, ovoce, tvaroh, sýr, mléko, vejce atd.). V průběhu dovolené na farmě mají hosté možnost chodit na výlety, koupat se nebo sbírat lesní plody a houby. Tento způsob turismu je šetrný k přírodě, umožňuje rozvoj venkova a pomáhá řešit nezaměstnanost v obcích.

Obecně rozlišujeme agroturismus na rodinné farmě a agroturismus provozovaný ostatními zemědělskými podniky. Při první formě je účastníkům zpravidla poskytováno ubytování v zemědělské usedlosti (na rodinné farmě) nebo v rekreačních objektech ve vlastnictví nebo užívání zemědělského podnikatele, jako jsou chaty, chalupy, rekreační domky. Jedná se o takřka rodinné prostřední, kde maximální kapacita nesmí přesáhnout 12 lůžek.

Při formě agroturismu provozovaného ostatními zemědělskými podniky mohou být hosté ubytováni v rekreačních objektech nebo hotelech a penzionech ve vlastnictví nebo

užívání zemědělského podniku. Maximální ubytovací kapacita činí na jeden rekreační objekt 12 lůžek, v hotelech a penzionech pak 50 lůžek nebo 25 pokojů na jeden objekt.

1.2.5 Ekoagroturismus

„Ekoagroturismus je specifickou formou agroturismu a představuje pobyty na certifikovaných ekologicky hospodařících farmách, umístěných ve zdravotně příznivém životním prostředí. Podstatným znakem této formy agroturismu je nejen sejetí s farmářskou rodinou, ale i účast na zemědělských pracích a konzumace produktů ekologického zemědělství.“ (Stříbrná, 2005).

Ekologická farma nepoužívá při výrobě rostlin a chovu zvířat žádné syntetické chemikálie, hnojiva, hormonální přípravky, umělá barviva či konzervační látky. Zvířata jsou chována přirozeným způsobem a krmena bez používání masokostních mouček apod. Produkty ekologického zemědělství podléhají přísné kontrole a splňují mezinárodní standardy a mohou používat ochrannou známku BIO. (Pásková, Zelenka, 2002).

U nás je využívána zejména turisty z Nizozemí, kterým v přelidněné zemi bez kopců a hor chybí nepoškozená příroda a tradiční venkov. Hosté také chtějí jíst zdravé potraviny, pocházející z ekologického zemědělství, tzv. biopotraviny. (Ryglová, 2009). Největším motivem pro trávení dovolené na takové farmě je možnost ochutnat a případně také zakoupit alternativně pěstované a upravované potraviny ze zdrojů farmy, mezi další možnosti patří jízda na koni, blízký kontakt s přírodou, pozorování zvířat a péče o ně. (Pásková, Zelenka, 2002).

1.2.6 Chataření a chalupaření

Chataření a chalupaření je fenoménem české společnosti a je typickou podobou rekreačního cestovního ruchu. Souvisí s takovými aktivitami, jako je zahrádkaření či kutilství. Vyznačuje se opakovanými pobyty ve vlastní chatě či chalupě.

Téměř nikdo si však neuvědomuje, že i pobyt na vlastní chatě či chalupě je cestovním ruchem. Je tomu tak především z toho důvodu, že lidé jezdí do vlastního zařízení, kde

po nákladech na pořízení a případných opravách a rekonstrukcích již nic neplatí. Pobyt na chatě však plní rekreační funkci a umožňuje účastníkům účelné využití volného času, jedná se tedy o specifickou formu cestovního ruchu (Pourová, 2002).

Kořeny chataření a chalupaření sahají až k trampingu, tedy do dob první republiky. Tato velká obliba českého obyvatelstva měla vysoký podíl na záchraně našich venkovských sídel nejen po odsunu obyvatelstva po 2. světové válce, ale i po odlivu venkovského obyvatelstva do měst za prací v 60. až 70. letech 20. století. Hlavním důvodem vzniku tohoto trendu bylo omezení vycestovat do zahraničí a pozemky i stavby byly prodávány za poměrně nízkou cenu. Významnou příčinou byl také rozvoj automobilové dopravy a fakt, že vlastnit druhé bydlení bylo otázkou prestiže, životní úrovně i vhodným způsobem uložení peněz. Vzrostl také zájem o navracení se do přírody a odpočinek v čistém a klidném prostředí venkova či lesů (Pourová, 2002).

Chataření a chalupaření je rozšířeno po celé republice. Nejvíce chat a chalup nalezneme ve středních Čechách kolem hlavního města. Poté následují horské oblasti, jako jsou Krkonoše, Jizerské a Lužické hory a údolí řek, rybníků či přehrad. Česká republika však není na prvním místě v Evropě – předčí nás Skandinávie.

1.3 Význam agroturismu

Turismus na venkově je v posledních letech velmi oblíbený, pro návštěvníky atraktivní a také je to zdravý způsob trávení dovolené a volného času. Agroturismus je ideálním příkladem spojení služeb poskytovaných v cestovním ruchu a činnostmi zaměřenými na zemědělské prostředí, je při něm respektováno životní prostředí a stimuluje rozvoj podnikatelských aktivit s návratem člověka k přírodě.

Význam agroturismu je možné rozdělit do tří částí, podle důležitosti pro samotné podnikatele provozující agroturismus, dále pro obec, ve které tito podnikatelé působí, a nakonec samozřejmě pro daný region a stát.

Význam agroturismu pro zemědělské podnikatelské subjekty

Agroturismus jako doplňková činnost k hlavní zemědělské výrobě má pro zemědělce význam především v tom, že:

- je doplňkovým zdrojem příjmů farmy nebo zemědělského podniku, a tudíž přináší existenční jistotu,

- finalizuje produkci podnikatelských subjektů tím, že umožňuje zpeněžit vlastní výrobky, ubytovací kapacity, dokonce i technologický proces a prostředí farmy, pole, louky i krajinu,
- vytváří podmínky pro hospodaření i na méně výnosných či dokonce ohrožených zemědělských farmách a podnicích,
- díky vybavenosti při poskytování ubytovacích, stravovacích a doplňkových služeb, zvyšuje se i celkový standard zemědělské domácnosti aj.

Význam agroturismu pro obce

Vedle bezprostředního významu pro podnikatele má agroturismus široký dopad pro okolí a zejména pro obec, ve které se podnikatelský subjekt nachází, a to tím, že:

- využívá stávající bytový fond a také budovy, které přestaly sloužit svému původnímu účelu,
- zvyšuje úroveň vybavenosti obcí,
- je stimulem pro rozšíření výroby s možností odbytu produktů v agroturistickém cestovním ruchu,
- zvyšuje příjmy obce i obyvatel,
- vytváří finanční zdroje pro vybavenost obcí,
- vytváří pracovní příležitosti,
- oživuje a udržuje tradice a řemesla,
- přispívá k využívání přírodního, kulturního a historického potenciálu obce,
- udržuje a oživuje gastronomické a jiné zvyklosti a činí z nich předmět nabídky,
- zachovává původní ráz krajiny v okolí obce

Význam agroturismu pro regiony a stát

Agroturismus má zprostředkovaný účinek na regiony i stát jako celek tím, že:

- stává se mimoprodukční funkcí zemědělství a alternativou řešení některých jeho problémů,
- snižuje nezaměstnanost v regionech tím, že vytváří pracovní příležitosti a vytváří pracovní příležitosti i v jiných oborech, které účastníci agroturismu využívají,
- stabilizuje osídlení venkova,

- udržuje funkční vesnické osídlení,
- rozptyluje cestovní ruch do větších územních celků,
- množství zahraničních turistů na farmách zvyšuje propagaci České republiky v zahraničí

1.4 Negativní aspekty agroturismu

Agroturismus je sice vnímán jako výhodný a účelný způsob jak alternativně hospodařit v zemědělské činnosti a zachránit tak různé aktivity venkovských obyvatel, ale musíme na něj nahlížet, jak uvádí Pourová (2002), také jako na konkurenta běžných činností. Týká se to zejména:

- konkurence v rozložení a využívání pracovních sil na zemědělské farmě. Hlavní sezóna největší návštěvnosti je v podstatě shodná s hlavní produkční zemědělskou sezónou (žně, seče apod.),
- konkurence z hlediska umístění volného kapitálu. Kam vložit volné finanční prostředky? Do údržby zemědělské výroby nebo do rozvoje agroturismu?

Jsou však i jiné negativní dopady, které agroturismus přináší:

- přetěžování žen – farmářek, na kterých závisí nejen práce v zemědělství ale také chod domácnosti, musí se starat o hosty, prát, uklízet, podávat snídane apod.,
- negativní dopad na životní prostředí (např. poškozené polní cesty, vyrušování stád zvířete, odpadky apod.),
- zátěž a stres pro místní obyvatelstvo, které není zvyklé na tak vysokou návštěvnost,
- může dojít k úbytku půdy vzhledem k rozšiřování aktivit

2. ÚSTECKÝ KRAJ

Ústecký kraj se rozkládá na severozápadě České republiky při hranicích se Spolkovou republikou Německo. Jeho rozloha činí 5 335 km², což představuje 6,8 % rozlohy České republiky. V rámci Česka sousedí s kraji Libereckým na východě, Středočeským na jihu a jihovýchodě a Karlovarským na jihozápadě. Mezi poslední dva jmenované se na krátkém úseku vklíní kraj Plzeňský. Kraj obklopují Krušné hory. Nejvyšší horou v tomhle území je Klínovec. Nejnižší bod je hladina Labe 115 m n. m. (Hřensko) v okrese Děčín a nejvyšší bod je Macecha 1 113 m n. m., v okrese Chomutov.

Na severu kraje jsou Labské pískovce s unikátními skalními městy a věžemi. Ve vnitrozemí vyniká sopečné České středohoří. Nejzajímavějším místem kraje je Národní park České Švýcarsko. Území kraje je vymezeno okresy Ústí nad Labem, Louny, Litoměřice, Děčín, Most a Chomutov. (kr-ustecky.cz, 2003).

Ústecký kraj se pyšní bohatými přírodními krásami. V kraji jsou léčivé prameny (Lázně Teplice, Bílina), termální prameny. Území je bohaté na četnost historických památek, hradů a zámků. Kraj je zájmem turistů i sportovců. Nabízí autodrom či hipodrom v Mostě.

Kraj má velmi příznivé podmínky pro rozvoj agroturismu, neboť oblast zahrnuje přírodní i historický potenciál. Místní farmy se orientují především na chov koní, ovcí a koz. V kraji nabízí několik farem ustájení koní, možnosti projížďky. Pro milovníky koní je v Mostě hipodrom. Je to rekultivační park, jehož dominantou je dostihová dráha. Ročně se v prostorách koná 8 dostihových dní, ve kterých se na startovacích listinách představí 600 koní. Dostihový sport je zajímavý pro diváky všech věkových kategorií. Hipodrom je také přezdíván na mosteckou oázu zeleně, který ročně láká řadu turistů. (hipodrom.cz, 2014).

Celé území Ústeckého kraje je rozděleno na tři turistické oblasti: Krušné hory a Podkrušnohoří, Děčínsko a Lužické hory a České středohoří a Žatecko.

Obrázek č. 4: *Turistický region Severozápadní Čechy*

Zdroj: (*risy.cz, 2012 - 2014*)

2.1 Turistická oblast Krušné hory a Podkrušnohoří

Krušné hory nabízejí skvělé podmínky pro milovníky zimních sportů. Oblíbenými středisky zimní rekreace jsou například Klínovec, Boží Dar, Jáchymov, Kovářská a mnoho dalších. Krušné hory nabízejí návštěvníkům také mnoho možností pro letní rekreaci, horskou turistiku a cykloturistiku. Rájem všech horolezců je skalní město Tiské stěny, zážitkem pro milovníky piva je prohlídka pivovaru ve Velkém Březně. Rodiny s dětmi se mohou vypravit třeba za zvířaty do zoologické zahrady v Ústí nad Labem, na kozí farmu v Zásadě u Kadaně nebo do Podkrušnohorského zooparku v Chomutově, příjemné letní koupání slibuje Kamencové jezero.

Památky Krušné hory a Podkrušnohoří:

- Hrad Střekov - je zřícenina, která tvoří výraznou dominantu a symbol města Ústí nad Labem.
- Šumperk - je rozsáhlá zřícenina, která stojí nad levým břehem Ohře poblíž Klášterce nad Ohří.
- Hrad Krupka - je zřícenina gotického hradu nad městem Krupka v okrese Teplice.
- Egerberk - je zřícenina hradu nad vesnicí Lestkov u Klášterce nad Ohří. Jeho jméno je odvozeno od německého názvu řeky Ohře.
- Zámek Jezeří - je státní zámek, který se nachází na svazích Krušných hor v okrese Most.
- Kadaň – město, které vzniklo na ostrohu nad řekou Ohří na tzv. solné stezce. Patří k nejzachovalejším městům v oblasti.
- Teplice - lázeňské město s mezinárodním společenským a kulturním významem
- Děkanský chrám v Mostě - je skvostem pozdní gotiky. Známy je unikátním přesunem dlouhým 841,1 m v roce 1975. (Risy.cz, 2012 – 2014)

2.2 Turistická oblast Děčínsko a Lužické hory

Tato oblast je ideální místo pro ty, co rádi slézají kopce a vychutnávají si pohyb na čerstvém vzduchu. V Českém Švýcarsku a Labských pískovcích se můžeme dočkat velkého zájmu v pěší turistice. V zimě je krajina využívána pro běžecké lyžování. Oblast je rovněž velmi vhodná pro cykloturistiku. Nachází se zde Labská cyklotrasa, Krušnohorská magistrála a cyklotrasa Krajem pískovcových skal a řada místních cyklistických tras.

Památky Děčínsko a Lužické hory:

- Národní park České Švýcarsko - patří mezi nejstarší turistické oblasti v Česku, přiléhá ke státní hranici, kde na něj navazuje Národní park Saské Švýcarsko.
- Pravčická brána - je největší přírodní skalní oblouk ve střední Evropě - 16,5 m široký a 16 m vysoký. Nejvíce navštěvovaná atraktivita Českého Švýcarska.
- Labské pískovce – jsou chráněnou krajinnou oblastí zahrnující část Děčínské vrchoviny.

- Tiské stěny – je přírodní památka, která představuje téměř dokonalé skalní město vzniklé erozí z pískovcové desky.
- Zámek v Benešově nad Ploučnicí – je zámecký komplex, který u nás reprezentuje vzácnou saskou renesanci, skládá ze dvou hlavních zámků, kterými jsou Horní zámek a Dolní zámek, a z dalších tří menších zámků: Volfův zámek, Morzinovský zámek a Konojedský zámek. (Risy.cz, 2012 – 2014).

2.3 Turistická oblast České středohoří a Žatecko

Tato oblast je zajímavá jak pro pěší turistiku - např. naučné stezky, tak i pro jiné sporty, např. kopec Raná, kde se nachází středisko sportovního létání na rogalech a větroních. Příležitost seznámit se s místními víny je především v okolí Velkých Žernosek, kde se již dlouhá staletí pěstuje vinná réva. Svoje si tu najdou i milovníci gastronomických specialit. Potěší je pivovar v Žatci, který nabízí prohlídky spojené s ochutnávkami.

Památky České středohoří a Žatecko:

- Milešovka - je nejvyšší hora Českého středohoří - 837 m a je také největrnější horou v ČR. Na vrcholu je meteorologická stanice s rozhlednou z roku 1904.
- Hora Říp – symbol české národní nezávislosti, památný vrchol, kde se každý rok koná v dubnu svatojiřská pouť.
- Zámek Krásný Dvůr – je barokní zámek v okrese Louny. Je obklopen rozsáhlým parkem pocházejícím z konce 18. století.
- Zámek Libochovice – raně barokní zámek s cennými sbírkami gobelínů, skla a porcelánu.
- Litoměřice – sídlo biskupství a centrum vinařské oblasti, město s historickým jádrem.
- Terezín - je malé pevnostní město nacházející se v okrese Litoměřice. Byl postaven na pilotech a roštích za Josefa II. jako vojenská pevnost. (Risy.cz, 2012 – 2014).

3. ANALÝZA NABÍDKY AGROTURISMU V ÚSTECKÉM KRAJI

Cílem této kapitoly je zjistit aktuální nabídku agroturismu v Ústeckém kraji a poskytnout případným zájemcům o agroturismus seznam zařízení zabývajících se touto formou cestovního ruchu. U vybraných farem jsem se snažila zdůraznit aktivity nebo služby, kterými vynikají nad ostatními. Vybrala jsem všechna zařízení, která splňují definici agroturismu, to znamená, že se zabývají zemědělskou činností, chovají nejrůznější zvířata, vyrábějí vlastní domácí produkty a zároveň poskytují ubytování pro hosty.

Popis jednotlivých zařízení jsem rozdělila na farmy, které jsou zaměřené výhradně na koně a na ty, které mají více druhů zvířat nebo koně nejsou hlavní a jedinou atraktivitou.

Místo své další dovolené, agrofarmu, penzion nebo jezdecký klub si zájemci o venkovský turismus mohou najít na internetových stránkách www.prazdninynavenkove.cz nebo www.ubytovaninafarme.cz, kde jsou k nalezení i všechny následující vybrané farmy.

Tabulka č. 1: *Přehled farem s chovem koní*

Název	Obec	EKO	Typ ubytování	Stravování	Nabídka
Farma Vysoká	Chrastavy	ano	hotel	ano	jezdeckví, výstavy, koňské dražby, hobby závody, půjčení kola
JV Ranch České Švýcarsko	Rybniště	ne	apartmány	možnost vlastní přípravy	jízda na koni, ustájení koní
Penzion a jízdárna na Stodolci	Dolní Chříbská	ne	penzion	ano	jízda na koni, tenisové kurty
Vlčí ranč Jánská	Jánská	ne	přímo na ranči	ano	výcvik jízdy na koních, ustájení
Statek Fojtovice	Fojtovice	ne	hotel	ano	výuka jízdy na koních, běžecké tratě, sjezdovky, soukromé a firemní akce

Zdroj: vlastní zpracování

Agroturismus v Ústeckém kraji je čím dál častěji provozován na statcích, které se zaměřují na oblast cestovního ruchu spojenou s jízdou či péčí o koně, případně s kombinací s těmito službami.

Tabulka č. 2: *Ostatní farmy*

Název	Obec	Chovatelství	EKO	Vlastní produkty	Ubytování	Nabídka
Ekologická farma Letní Stráň	Velká Veleň	koně, skot, ovce	ano	žádné	přímo na farmě	vyjížďky na koních, ustájení
Farma Třebušín Zababeč	Třebušín	koně, ovce, kozy, prasata, králíci	ne	žádné	penzion	jízda na koni, ustájení koni, půjčovna kol, venkovní bazén, trampolína a hřiště
Farma Špičák	Mikulovice	ovce, drůbež	ne	mléko, smetana, vejce, sýr	penzion	prodej kuřic, kuřat a brojlerových kuřat, prodej potravin
Statek Oblík	Oblík	kozy, ovce, krávy, koně	ano	kravské korbáče, mléko, sýr, tvaroh, jogurt bílý, víno, meruňky, ořechy	přímo na farmě	prodej výrobku ze statku, půjčovna kol
Selský dvůr v Perštejně	Perštejn	koně, krávy, kozy, ovce, drůbež	ano	domácí mléko a mléčné produkty	penzion	jízda na koni, venkovní bazén, sauna, wellness
Farma Natura Rumburk	Rumburk	prasata, ovce, kozy, krávy, slepice, husy, jeleny	ano	žádné	pavilony a chatky	pobyty pro děti, sportoviště
Kozí farma Žofín	Horní Podluží	kozy	ne	mléko, sýry	přímo na farmě	prodej kozích produktů, prodej kůzlat,

						bazén
Ekofarma Natural – Slavošov	Povrly	skot, ovce, kozy, koně, drůbež	ano	žádné	penzion	výcvik a ošetřování koní, pořádání firemních akcí a oslav
Ranč 3V Třebušín	Třebušín	koně, krávy, kozy	ne	žádné	chatky	jízda na koni, ustájení koní, jízda na traktoru

Zdroj: vlastní zpracování

V této tabulce jsou popsány farmy, jejichž hlavním zaměřením nejsou koně, ale spíše chov hospodářských zvířat či výroba vlastních produktů.

4. ANALÝZA VYBRANÝCH PODNIKATELSKÝCH SUBJEKTŮ

Jedním z dalších cílů této práce bylo charakterizovat dva podnikatelské subjekty a provést SWOT analýzu. Pro tento účel jsem si vybrala dva provozovatele agroturismu, které jsem krátce představila a pro každou z nich vytvořila SWOT analýzu. Informace jsem čerpala od samotných majitelů farem a z internetových zdrojů. Konkrétně se jedná o Selský dvůr v Braňanech a ekofarmu Babiny. První jsem si zvolila z důvodů jeho atraktivnosti pro návštěvníky a zajištění kulturních a sportovních akcí. Druhá farma je členem svazu PRO-BIO a splňuje přísná ekologická kritéria.

4.1 Selský dvůr Braňany

Selský dvůr je bývalou významnou hospodářskou usedlostí je v Braňanech nedaleko Mostu. V současné době se Selský dvůr již dostal do povědomí lidí z celého okolí a stal se tak z něj zajímavý výletní cíl např. pro celé rodiny, předškolní, školní a zájmové kolektivy. Areál je otevřen pro všechny pozitivně smýšlející lidi s láskou ke zvířatům, kteří zde najdou pohodu, odpočinek a relaxaci.

Statek Selský dvůr je v provozu od roku 2005 a nachází se severně od Mostu v obci Braňany. Tato rozlehlá zemědělská usedlost, která prošla v minulých letech nákladnou rekonstrukcí a dostavbami, je jedním z mála dochovaných hospodářských areálů na severu Čech. Je oblíbeným výletním cílem především pro rodiny s dětmi, které se zde mohou seznámit s místními zvířaty a vidět každodenní práci kolem zvířat v celém hospodářství. Hlavní doménou Selského dvora je chovatelství koní různých plemen. Ve stájích jsou nejpočetněji zastoupené např. plnokrevníky, české teplokrevníky, haflingy, fríské a buloňské koně. Z malých plemen se zde nachází především shetlandský pony, na kterých se mohou vozit malé děti. Nechybí tady ani chov amerických a anglických minikoní. Své příbytky zde našli také oslíci, miniprasátka, králíci, kozy a ovečky a každým rokem přibývají další zástupci hospodářských zvířat. Zabývá se také chovem krav a mléko zpracovává do řady výrobků ve vlastní mlékárně. O koně a hospodářská zvířata se starají kvalifikovaní zaměstnanci.

Selský dvůr nabízí hostům kurzy jízdy na koni, projížďky na koních, komentované prohlídky stájí, svezení v kočáře, dále je v provozu stylová krčma. Malé děti se mohou povožít na ponících. Pravidelně se zde konají nejrůznější akce pro děti, soutěže, tábory, nejrůznější hody, hudební akce, svatby nebo například firemní večírky.

Selský dvůr slouží jako stylový venkovský penzion, kde se lze ubytovat ve dvoulůžkových pokojích a apartmánech s celkovou kapacitou 25 lůžek. Ve všech pokojích je však možné v případě potřeby přidat přistýlky a to v podobě matrací či rozkládacích křesel. Součástí pokojů je vlastní sociální zařízení. Penzion se nachází uprostřed areálu, a proto sem odevšud zaznívá klapot koní, hýkání a mečení ostatních stálých obyvatel, jež velmi příjemně připomínají atmosféru zemědělských usedlostí.

Selský dvůr také profesionálně připravuje teambuildingový pobyt podle individuálních přání, kde si zaměstnanci mohou odpočinout a načerpat sílu do dalších pracovních dní.

V ubytování je zahrnuta pouze snídaně, hosté mají možnost zakoupit si obědy a večeře v rustikální restauraci, která je součástí areálu. Restaurace se stylovým zařízením, původními cihlovými klenbami a kachlovými má kapacitu až pro 60 hostů. Součástí restaurace je také konferenční sál. V letních měsících je otevřená i velká uzavřená terasa, kterou lze také pronajmout a bez účasti veřejnosti se tak může společnost bavit, aniž by byla rušena děním v Selském dvoře. Přimo na terase pro hosty grilují masové plátky nebo ve velkém grilu rožní selátka. Restaurace a konferenční sál je určena pro soukromé i firemní oslavy, oslavy promoci, abiturientské srazy, rauty, staročeské veřpové hody, dětské párty nebo svatební hostiny. V nabídce kuchyně Selského Dvora si hosté vychutnají především jídla české kuchyně, ryby, grilované speciality a jiné pochoutky. (selskydvur.info)

Tabulka č. 3: *Ceník statku Selský dvůr*

dvoulůžkový pokoj / 2 osoby se snídaní	noc	1.100,-Kč
dvoulůžkový pokoj / 1 osoba se snídaní	noc	750,-Kč
přistýlka se snídaní	noc	400,-Kč
dětská postýlka (bez snídaně)	noc	150,-Kč
apartmán (2 osoby) se snídaní	noc	1.600,-Kč
apartmán (1 osoba) se snídaní	noc	1.500,-Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.1.1 SWOT analýza Selský dvůr Braňany

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ➤ veškeré prostory jsou po celkové rekonstrukci ➤ parkoviště zdarma přímo u areálu ➤ přehledné vlastní webové stránky ➤ možnost on-line rezervace ➤ dobrá pověst v okolí ➤ restaurace určena především pro konání akcí ➤ klidné a příjemné prostředí ➤ Wi-Fi v areálu ➤ zájem majitele neustále něco zlepšovat a rozšiřovat 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ malé množství ubytovacích pokojů a lůžek ➤ vysoké ceny za ubytování ➤ malý doprovodní program ➤ nedostatek vlastních finančních prostředků
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ➤ spolupráce s turistickými informačními středisky ➤ nabídka půjčování kol v letní sezóně ➤ využití fondu, dotací a příspěvků ➤ podpora zemědělství a výroby vlastních produktů ➤ vybudování hřiště pro děti ➤ výroba vlastních produktu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ růst konkurence ➤ vyšší daně a poplatky ➤ změna legislativy ➤ projev sezonnosti ➤ změny v oblasti životního prostředí (přírodní katastrofy atd.)

4.2 Ekofarma Babiny

Ekofarma Babiny se nachází ve východní části chráněné krajinné oblasti Českého středohoří (druhá a třetí zóna CHKO) na hranici okresů Ústí nad Labem, Děčín a Litoměřice, v blízkosti obce Homole u Panny. Farma se zabývá chovem skotu, sadovnictvím, agroturismem, ale hlavně chovem koní. Nabízí ustájení koní, vyjížďky na koních i exkurze pro školy s tematikou chovu zvířat. Pro milovníky jízdy na kolech tu je spousta krásných tras a cyklostesek.

Tato farma patří manželům Horovým od roku 1991, kdy začínali s 70 hektary a v současné době jich obhospodařují přes 1000. V roce 1998 vstoupili do svazu PRO-BIO, což je největší sdružení ekozemědělců, zpracovatelů a prodejců biopotravin, a získali tak statut ekofarmy. Vždy jim šlo o to, aby neporušovali přirozený koloběh dění a závislosti v přírodě. Farma se zabývá především chovem skotu (červenostřakatý, hereford a galloway), koní (český teplokrevník, hucul a kříženci), koz, ovci, prasat a králíků. Na farmě je možné vidět i jiná domácí a hospodářská zvířata například osla, psa a kočky.

Z nabídky pro hosté jsou vyjížďky na koni se zkušeným jezdcem, který při jízdě vysvětlí vše o správném vedení koně. Vyjížďky jsou určeny jak pro začátečníky, tak i pro pokročilé. Nemusí mít proto strach ani ti, kteří na koni doposud nejeli. Do sedel může vyrazit celá rodina, chovají zde i malé poníky, na kterých se mohou vozit děti. Trasa se naplánuje vždy na přání zákazníka a jsou vedeny převážně po lesních cestách a loukách. Zákazník si může vybrat z mnoha tras po krásách Českého středohoří od kratších hodinových po delší dvou až čtyřhodinové výlety. Ve speciální nabídce jsou také několikadenní turnusy do vzdálenějšího okolí, např. až k Děčínu, Úštěku nebo Kravařům.

Farma také poskytuje řešení pro majitele koní, kteří se z jakýchkoliv důvodů dostali do problémů s ustájením, či pro něj nemá prostory k ustájení.

Pro malé i velké školáky farma pořádá exkurze, kde mají šanci se poutavou a naučnou formou seznámit s životem na farmě a se vším co obnáší každodenní péče o zvířata. Pro děti je připraveno vyprávění o zvířatech, mohou si je pohladit, nakrmit a naučit se, jak ke každému zvířátku přistupovat. Dále si školáci mohou vyzkoušet dojení kozy, čištění a projížďku na koních. Celá prohlídka probíhá za doprovodu zkušeného lektora, který je

připraven zodpovědět všechny zvědavé dotazy. Děti si s sebou mohou přivést buřty a opéct si je na otevřeném ohni v areálu farmy.

Pro ty, kteří chtějí oslavit jakékoliv jubilejní výročí, narozeniny, uspořádat firemní akci, svatbu nebo prostě jen posedět s přáteli trochu jiným, netradičním způsobem, nabízí farma westernový srub, který dokonale zapadá do rázu zdejší krajiny. K tanci či poslechu hraje živá hudba, na otevřeném ohni si hosté mohou ugrilovat maso a natočit pivo dle chuti. Pro návštěvníky je připraveno ubytování ve čtyřlůžkových chatkách. Momentální kapacita lůžek v chatkách je 20 míst. Nechybí možnost postavení vlastního stanu. V areálu farmy je rovněž parkování.

Standardně na farmě není poskytováno stravování, na vyžádání však není problém připravit snídani z domácích produktů farmy. Hosté si také mohou zakoupit biopotraviny.

V blízkém okolí farmy se nachází mnoho turistických cílů, jako jsou rozhledny Erbenová vyhlídka (u Ústí nad Labem), Mostka (v Litoměřicích), Náchkovice (u Mukařova), zámek Velké Březno, Skanzen Zubrnice, Zámek Ploskovice, hrad Střekov. (ekofarma-babiny.cz, 2010)

Tabulka č. 4: *Ceník farmy Babiny*

Sezona	Cena
Letní sezona	600 Kč chatka/noc
Zimní sezona	700 Kč chatka/noc

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.1 SWOT analýza farmy Babiny

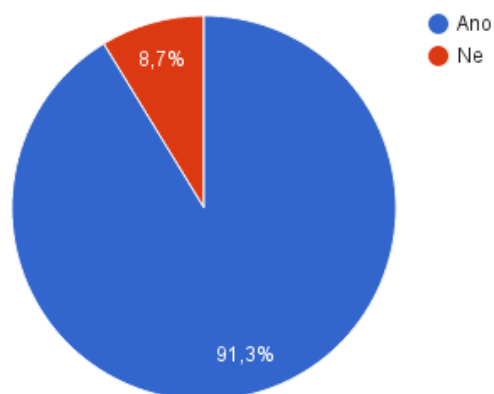
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ➤ výhodné umístění farmy ➤ zdravé životní prostředí ➤ prodej biopotravin ➤ kvalitní zpracování vlastních webových stránek ➤ uspořádání firemních akcí a různých oslav ➤ člen svazu PRO-BIO 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ chybí nabídka stravování ➤ nízká ubytovací kapacita ➤ nedostatek vlastních finančních prostředků ➤ celkový vzhled farmy – dostatek nevyužitých prostor
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ➤ zavedení stravovacích služeb ➤ rostoucí poptávka po bioproduktech ➤ spolupráce s turistickými informačními středisky ➤ možnost čerpat dotace ➤ nabídka půjčování kol ➤ navázání kontaktu s konkurencí ➤ zájem zahraničních turistů ➤ propagace farmy prostřednictvím CK a CA 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ konkurence, především v oblasti klasického ubytování ➤ málo odběratelů produktů v biokvalitě ➤ vysoká sezonnost ➤ změna podmínek pro udělení dotaci, zrušení či pozastavení ➤ zvyšování daní

5. DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit povědomí respondentů o existenci agroturismu a agrofarem v Ústeckém kraji i mimo něj. Dále jsem také zjišťovala zájem respondentů zúčastnit se této formy cestovního ruchu a detaily jejich případného pobytu.

Prostřednictvím aplikace Google Forms byl vytvořen elektronický dotazník. Výzkum probíhal od 18 února do 31 března 2016. Podařilo se získat celkem 127 odpovědí, mezi dotazovanými převažovaly ženy s 58,7% nad muži s 41,3%, lidé ve věku 18 – 25 s 50,8%, následovala skupina 26 – 35 let s 29,4%. Nejvyšší dosažené vzdělání bylo v 46 % vysokoškolské a v 41,3 % středoškolské s maturitou.

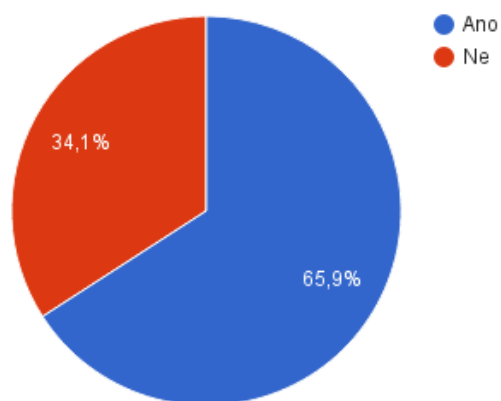
Graf 1: Trávíte alespoň část své dovolené v tuzemsku?

Zdroj: vlastní zpracování

Dle odpovědí respondentů upřednostňuje 91,3 % dotazovaných domácí cestovní ruch před zahraničním. Pouze 8,7 % respondentů uvedlo zápornou odpověď. Agroturismus je vhodným typem dovolené pro rodiny s dětmi, díky různorodému vyžití, zapojení se do mnoha aktivit, které ve městě nejsou na každodenním programu, ale i cenová dostupnost je významným faktorem při výběru rodinné dovolené. Do budoucna se tak dá předpokládat zvyšující se účast na domácím cestovním ruchu.

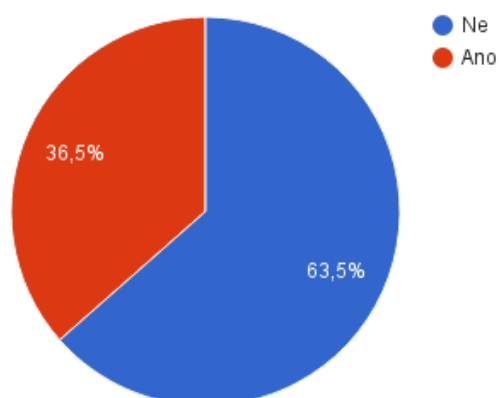
Graf 2: Setkal/a jste se někdy dříve s pojmem agroturismus?

Zdroj: vlastní zpracování

Na tuto otázku odpovědělo kladně 65, 9% dotazovaných a pouze 34,1% záporně. Z vyhodnocené otázky vyplývá, že pojem agroturismus zná většina dotazovaných. Tento pojem je více používán mezi lidmi s vysokoškolským vzděláním a naopak méně známý pro lidi s středoškolským a základním vzděláním.

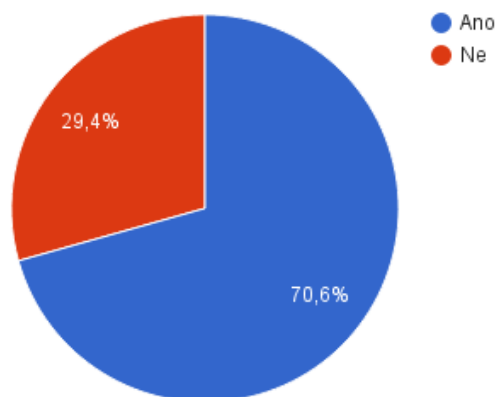
Graf 3: Měl/a jste možnost navštívit nějakou agrofarmu (ekofarmu) a strávit na ní určitý čas?

Zdroj: vlastní zpracování

Jak z grafu vyplývá, více jak polovina (63,5 %) dotázaných farmu nikdy nenavštívila a jen 36,5% tu možnost měli. Velké procento dotázaných tedy nejevilo velký zájem o agroturismus. To může být také způsobeno nízkým povědomím o agroturismu jako takovém a o jeho relativně malém rozvoji v České republice. Mnoho z dotazovaných si pod pojmem agroturismus vybaví práci na farmě, což není atraktivním produktem. Důležitým prvkem tedy bude propagace farmy a zvýšení povědomí o ní.

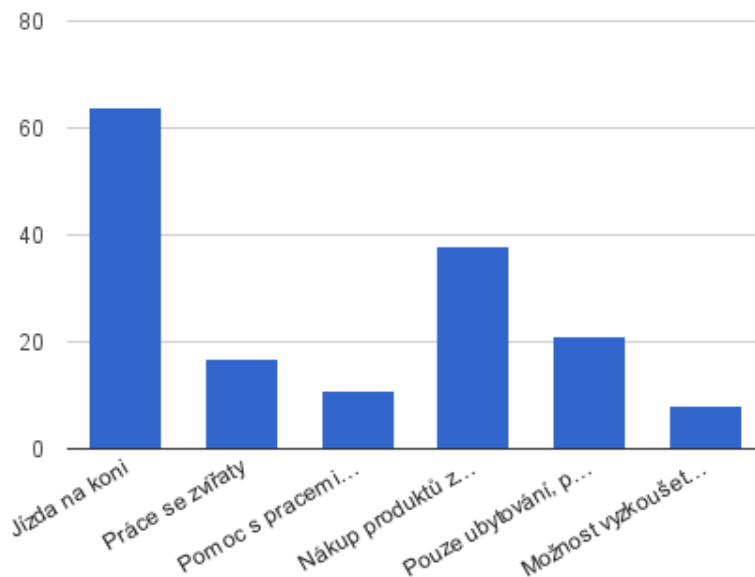
Graf 4: Láká vás agroturismus?

Zdroj: vlastní zpracování

Přes 70 % dotazovaných reagovalo kladným způsobem, a to odpovědí „ano“. Pouze 29,4 % respondentů uvedlo zápornou odpověď. Do této skupiny respondentů patří spíše lidé, kteří upřednostňují dovolenou formou pobytu u moře nebo kulturně-poznávací zájezdy, ale také lidé, kteří mají příbuzné na vesnici a aktivity typické pro agroturismus třeba běžně vykonávají nebo pro ně nejsou úplně neznámé.

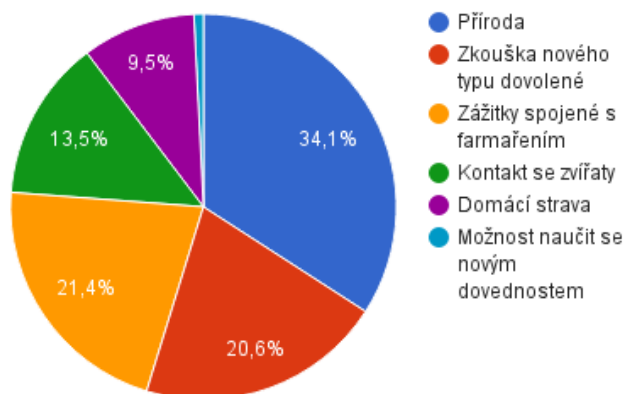
Graf 5: Pokud ano, které činnosti byste vyzkoušeli? (můžete uvést více možností)

Zdroj: vlastní zpracování

U této otázky mohli respondenti zvolit více odpovědí. Z toho vyplývá, že mají zájem o více různých aktivit, které by měli provozovatele agroturistiky nabízet. Nejčastěji respondenti volili možnost jízdy na koni (64). Na druhém místě je nákup produktů z domácí výroby, pro který by se rozhodlo 38 lidí. Pouze ubytování, případně stravu by zvolilo 21 respondentů, práce se zvířaty jako je například dojení, stříhání vlny zvolilo 17 dotazovaných a 11 uvedlo pomoc s pracemi na statku. Jen 8 dotazovaných projevili zájem o možnost vyzkoušet si staré řemeslo. Jelikož je zájem účastníků agroturismu takto rozptýlený, musí poskytovatelé zajistit více doprovodných aktivit.

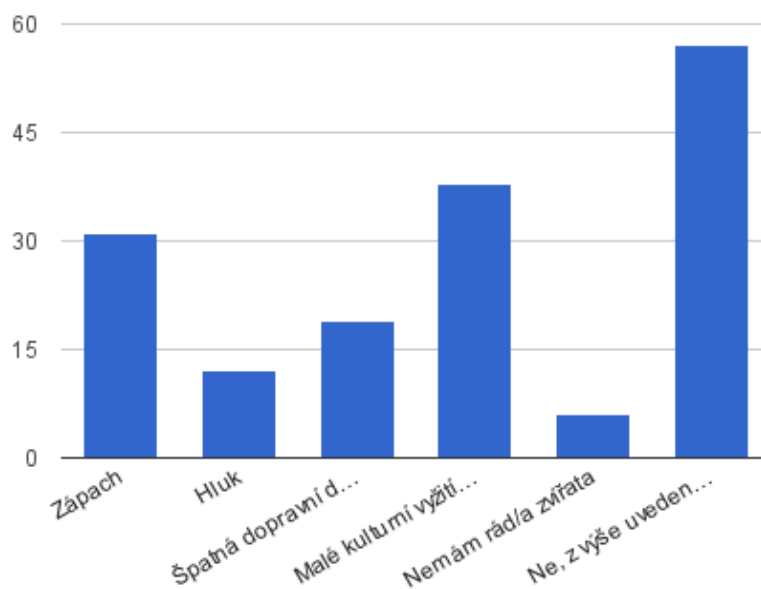
Graf 6: Jaký by byl hlavní motiv pro strávení dovolené na agrofarmě?

Zdroj: vlastní zpracování

Z tohoto grafu vyplývá, že pro 34,1% respondentů hlavním motivem pro strávení dovolené na agrofarmě by byla příroda, na druhém místě s 21,4% jsou zážitky spojené s farmařením, pro 20,6% dotazovaných by byla motivem zkouška nového typu dovolené. Kontakt se zvířaty zvolilo 13,5% lidí, domácí stravu 9,5% a necelé procento připadá na možnost naučit se novým dovednostem.

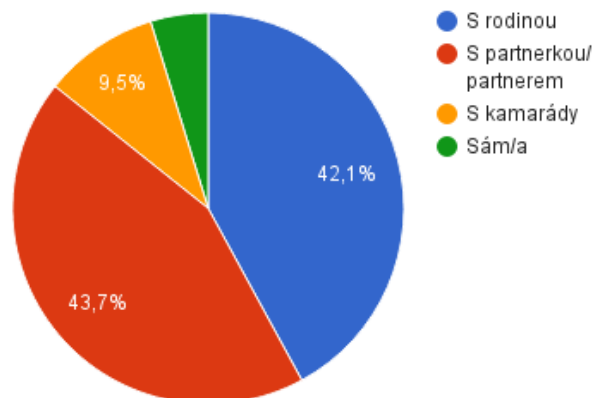
Graf 7: Je něco, co by vám při pobytu na agrofarmě vadilo? (můžete uvést více možností)

Zdroj: vlastní zpracování

U této otázky mohli respondenti opět zvolit více možností. Z odpovědí na otázku vyplývá, že pro 57 dotazovaných z výše uvedeného všechno k venkovu patří, 38 lidí uvedlo, že by jim vadilo malé kulturní vyžití a noční život, zápach by vadil 31 dotazovaných, 19 lidí uvedlo špatnou dopravní dostupnost, na předposledním místě je hluk s četností 12 a jen 6 dotazovaných uvedlo, že nemá rádo zvířata.

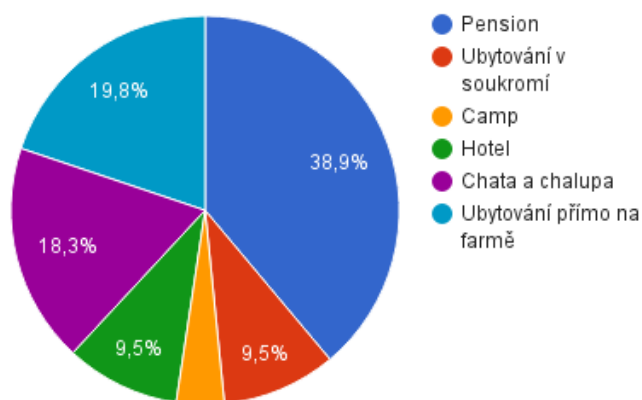
Graf 8: S kým trávíte svoji dovolenou?

Zdroj: vlastní zpracování

Možnost zúčastnit se dovolené s partnerem nebo partnerkou zvolili 43,7% respondentů. Téměř stejné množství lidí tráví dovolenou s rodinou. Poskytovatelé agroturismu se většinou na tento segment trhu zaměřují a přizpůsobují mu svou nabídku. 9,5% odpovídajících preferují strávit dovolenou s kamarády a jen 4,8% sám nebo sama.

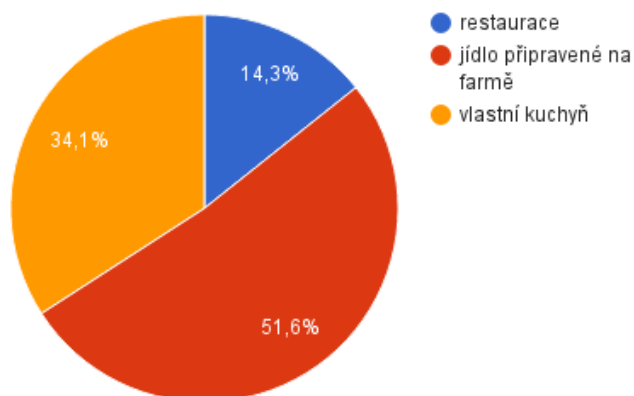
Graf 9: Jaký typ ubytování jste nebo byste při agroturismu upřednostnil/a?

Zdroj: vlastní zpracování

Nejvíce by se respondentům zamlouvalo oddělené ubytování v pensionu, takto odpověděli 38,9% dotazovaných. Druhou nejčastější možností by podle respondentů bylo ubytování přímo na farmě, tuto možnost zvolili 19,8%. Ubytování přímo na farmě je pro agroturismus typické, vyznačuje se rodinnou atmosférou, blízkým vztahem hostitelů k hostům, individuálním přístupem a zapojením hostů do běžného života na farmě. Pobyt v chatě nebo v chalupě by zvolili 18,3% respondentů. 9,5% uvedli pobyt v hotelu a stejně tak ubytování v soukromí. Pouze 4% lidí by chtěli přespát v campu.

Graf 10: Jaký typ stravování jste nebo byste při agroturismu upřednostnil/a?

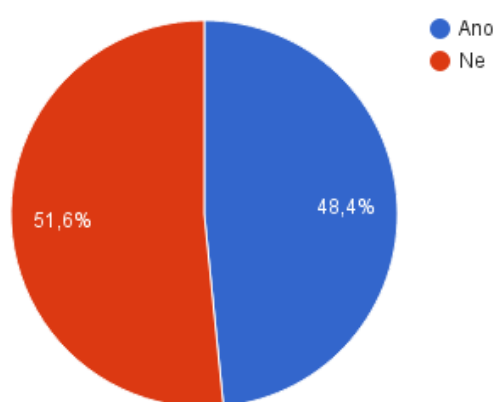

Zdroj: vlastní zpracování

V této otázce respondenti dali přednost stravovat se přímo na farmě, tuto možnost zvolilo 51,6% dotazovaných. Pro provozovatele farmy to znamená větší finanční i časovou investici zajistit pro své hosty stravování. Pro návštěvníky je tato forma stravování velmi lákavá, v mnoha případech hostitel nabízí své vlastní výrobky na ochutnání a dále z nich připravuje jídla. Jelikož na můj dotazník odpovídaly převážně ženy, dá se předpokládat, že právě ony volily tuto odpověď a na dovolené by chtěly především odpočívat a ne trávit čas přípravou jídla pro svou rodinu. 34,1% dotazovaných by ale preferovalo mít k dispozici vlastní kuchyň, mohou to být hosté, kteří raději preferují soukromí, nebo alergici a lidé nemocní, kteří mají problémy se

stravováním, takže by si raději vařili sami. 14,3% respondentů by zvolili možnost stravování v restauraci, která je spíš doplňková, jelikož ne ve všech vesnicích se totiž nachází restaurace, kde by vařili dobré jídlo.

Graf 11: Domníváte se, že agroturismus se stane v budoucnosti moderním a atraktivním typem dovolené v ČR?

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu je patrné, že pozitivní vývoj agroturismu do budoucna odhaduje 48,4% respondentů. O něco větší počet dotazovaných (51,6) se domnívá, že agroturismus nemá šanci zaujmout natolik, aby se stal v budoucnosti vyhledávaným typem dovolené v ČR.

6. POZITIVA A NEGATIVA PRO POSKYTOVATELE AGROTURISMU

Jelikož Ústecký kraj vyloženě nevyniká tradičním agroturismem a klasických zemědělských farem zaměřujících se na poskytování ubytování zde není příliš mnoho, rozhodla jsem se na toto téma zaměřit celorepublikově. Tedy jak vnímají podnikání v agroturismu sami provozovatelé farmy po celé České republice.

S některými provozovateli jsem měla možnost mluvit osobně, s ostatními probíhala komunikace pomocí elektronické pošty. Návratnost ze všech odeslaných e-mailů byla bohužel nízká, cca 4% ze všech odeslaných e-mailů. I přesto je však možné ze získaných odpovědí vyvodit určité výsledky a popsat přínosy, ale i negativní dopady a problémy vznikající podnikatelům při provozování této formy cestovního ruchu.

Pozitiva agroturistiky dle provozovatelů

Každý provozovatel vnímá podnikání v této oblasti velice sugestivně. Vyplývá to nejčastěji z konkrétní osobní i finanční situace každého z nich, zkušenostech, ale také na regionu či oblasti, ve které působí. Velice důležitý je také vliv nové konkurence, spolehlivost zaměstnanců a případně i dodavatelů, udržení kontaktu s rodinou, spolupráce s ostatními farmáři či obyvateli obce a další faktory.

Za velký přínos provozovatelé považují to, že díky agroturismu přijdou do kontaktu s jinými lidmi, což je pro ně obohacující. Někteří také oceňují nové zkušenosti, které jim tento druh podnikání přináší. Pro někoho je tato činnost formou seberealizace, další pocítuje příjemný pocit z dobře vykonané práce. Pouze v jednom případě je jediným prospěchem finanční zisk. Kromě příjmu z ubytování tato činnost napomáhá k prodeji výrobků farmy a k celkové její propagaci. Farmáři a jejich rodiny mají možnost získat všeobecný rozhled, případně motivaci k dalšímu vzdělávání jako je například geografie České republiky i cizích zemí, studium cizích jazyků. Dále oceňují svobodu v rozhodování, vedení a volby systému práce. Pozitivní je i volná pracovní doba podle potřeb a schopnosti provozovatelů. Další oceňuje soběstačnost, která plyne z možnosti pracovat doma a nedojíždět za prací do města.

Negativa agroturismu dle provozovatelů

Většina provozovatelů nachází alespoň jednu stinnou stránku, se kterou se potýkají při svém podnikání. Nejčastěji se setkávají s problémem časové náročnosti a ztráty soukromí, občas může být velice stresující skloubit všechny činnosti, které je potřeba na farmě udělat. K tomu se navíc připojuje nedostatek financí, který brání v rozvoji a rekonstrukci farmy. Někteří provozovatelé považují za komplikaci také nedostatek vlastních zkušeností a schopností, a to především při začátcích v podnikání. Další komplikací pro farmáře je věk a s tím související úbytek zdraví, protože už nezvládá tolik věcí za stejný čas jako dřív. Nevýhodou je také politika státu, která nepřeje malému podnikání a s tím související přístup úřadů a postoj státu. Majitelé si nejčastěji stěžují na přístup úředníků, jejich nedostatečnou informovanost a ochotu. Někteří provozovatelé uvádějí, že mají problémy se sousedy a celkově obyvateli obce. Nejčastějším důvodem bývá závist, ze které vyplývají další důsledky, jako jsou stížnosti a udání. Sousedé si stěžují na hluk, zejména na křik dětí, či na to, že hosté jezdí přes jejich pozemek. Někteří farmáři si také stěžují na to, že hosté dělají nepořádek nebo netřídí odpad. Někteří majitelé řeší situaci tím, že se snaží hosty k třídění přimět, jiní po nich odpad třídí sami.

7. SHRNU TÍ A NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ

Ze sběru sekundárních dat a vlastního výzkumu vyplynulo několik zajímavých závěrů. Z analýzy nabídky agroturismu vyplývá, že v současné době v Ústeckém kraji se nachází dostatečné množství farem a ekofarem, z nichž některé mají s poskytováním služeb agroturismu dlouholeté zkušenosti. Zájemci o dovolenou na venkově tedy mají z čeho vybírat. Z dotazníkového šetření je patrné, že turisté mají zájem o trávení dovolené v tuzemsku. I když hodně z nich zatím žádnou farmu nenavštívila, agroturismus jako způsob trávení volného času je pro něj lákavý. Existuje tedy mnoho potenciálních zákazníků, které by mohli provozovatelé agroturismu získat například zkvalitněním propagace své farmy. Přesto však většina z nich pochybuje, že se agroturismus v budoucnosti stane moderním a atraktivním typem dovolené v ČR.

V dnešní době si mnoho majitelů ubytovacích zařízení, jako jeden z prvních motivů, pořizuje zvířata proto, aby jim přinášela užitek z prodeje domácích potravin, výrazný je také motiv zlepšování služeb pro hosté. Ekonomická situace států však hospodaření v malém měřítku příliš nepodporuje, proto nově vznikající farmy jsou zaměřeny spíše na ubytování než na zemědělství. Podnikání v zemědělství často závisí na mnoha faktorech - špatné počasí, zvyšování cen energií, surovin i daní. Při neustálém konkurenčním boji a snižování cen výrobků na hranici nákladů je podnikání velice náročné a mnohé z potenciálních velkofarem to odrazuje. Tuto skutečnost mohu potvrdit i ze svého výzkumu, který jsem provedla v rámci své bakalářské práce. Tento stav je zjevný nejen v Ústeckém kraji, ale dle výpovědí provozovatelů agroturismu na území celé České republiky.

Návrhy pro Selský dvůr v Braňanech

Ze sběru sekundárních dat a vlastního výzkumu vyplynulo několik zajímavých závěrů, které by bylo možné do budoucna realizovat. Za nejpodstatnější považuji segmentace zákazníků, orientace na nabídku aktivit, které zákazníci přilákají a tvorbu dárkového vouchery.

Segmentace zákazníků

Selský dvůr nejvíce navštěvují především rodiny s dětmi, mladí lidé nebo se tam konají firemní akce nebo různé oslavy.

Domnívám se, že není účelem podnikání soustředit se na celý trh, ale naopak se orientovat na jeden nebo dva segmenty a díky tomu bude lépe specifikovat potřeby a přání.

Co se týče rodin s dětmi, je potřebné soustředit se hlavně na děti, zabavit jejich pozornost a zejména jim představit zajímavosti venkovského života a zemědělského prostředí. Statek nabízí služby pro děti – mohou si hrát se zvířaty, jezdit na ponících nebo konících. Tyto aktivity bych však rozšířila a doplnila o hry, například hrát kuličky, skákat přes švihadlo, hry s míčem a na slepou bábu, nebo maňáskové a loutkové divadlo apod. Zajímavé by bylo vytvořit tvořivé dílny, jejichž součástí by byla i „sezónní tvorba“ - tj. tvorba pomlázek, vyfukování vajíček, malování kraslic, tvorba adventních věnců, apod. Této tvorbě se již dnes některé farmy úspěšně věnují.

Majitelé statku by také mohli dětem připravit zážitek ve večerních hodinách – a to např. formou stezky odvahy, při které mohou potkat různá zdejší strašidla nebo je možné připravit obyčejnou „černou hodinku“, kdy se při svíčke vyprávějí různé příběhy.

Důležité je také to, jaké preference má rodina – zda si chce užít nerušený klid a pohodu nebo stojí o společnost farmáře a zda je farmář dobrým vypravěčem a společníkem. Pokud ano, mohou být např. zajímavé večery, kdy farmář vypráví o historii obce nebo chalupy, v které jsou ubytováni.

Pro segment mladých lidí bych navrhovala vinařskou turistiku, učení jízdy na koni, různé workshopy spojené např. s předemím na kolovrátku nebo naučením různých zajímavých receptů. Dále bych zavedla nabídku různých masáží, které se dnes již objevují na agroturistických farmách. Opět záleží na typu osobností, někteří velmi rádi uvítají přítomnost farmáře a společná vyprávění.

Orientace na nabídku aktivit, které zákazníky přilákají

Dle mého názoru by bylo dobré se více zaměřit na gastronomii. Majitelům bych navrhovala, aby se soustředili nejen na českou kuchyni, ale také na regionální produkty (škvarkové knedlíky, cmunda, jihočeský kapr, chalupářská maková bábovka, guláš s kančího masa, kapr na modro po staročesku, apod.). Zajímavé by bylo zapátrat po historii regionu a vybrat něco ze staré kuchařky a vytvořit originální jídelní lístek s nádechem historie.

Gastronomické zážitky je možné spojit s hudbou, například degustace vín za zvuku místní cimbalovky. Pro děti a mladé lidi to může být táborák, kdy se při opékání

brambor u ohně hraje na kytaru a zpívá. Nebo se mohou učit hrát na foukací harmoniku, píšťalu, apod. a sami si uzpůsobit večerní program.

Doporučila bych soustředit se také na hippoterapii, což je rehabilitační metoda, která využívá komplexní působení koně na člověka. Statek Selský dvůr má k tomu dobré předpoklady.

Dárkový voucher

Jeden z dalších návrhů, jak vyjít vstříc zákazníkům, ale i co nejefektivněji rozšířit služby do povědomí o statku je vyhotovení dárkových voucherů. Tyto poukazy je možné zakoupit i jako originální dárek, který přinese příjemné a nové zážitky. Často je těžké vybrat vhodný dárek pro rodinu či partnera a právě zážitky jsou to, co je v posledních letech vyhledáváno. Poukazy by byly vytvořeny pro několik předem určených balíčků, z kterých bude možnost si vybrat dle náročnosti. Baličky by se prodávaly přímo na agrofarmě nebo by se zasílaly na adresu objedávajícího. O poukazech by se zákazníci informovali buď přímo na statku, nebo prostřednictvím webových stránek. Pro podtrhnutí celkového dojmu z poukazu, majitel nechá navrhnout i originální design, který bude připomínat venkovské prostředí.

Rozdělení ceníku

Určitou motivací pro návrat hostů může být rozdělení ceníku na sezonní a mimosezonní ceny. Doporučila bych také rozdělení cen ubytování dle délky strávených nocí v pensionu. Delší pobyt by znamenal nižší cenu za ubytování na noc na osobu, kratší pobyt by naopak znamenal vyšší cenu. Zájem turistů o dřívější rezervace je možné také podpořit zavedením slevy při objednání ubytování nějakou dobu dopředu (např. měsíc předem = sleva 15%).

Návrhy pro ekofarmu Babiny

Ekologická farma Babiny je poměrně zaběhlá v této oblasti podnikání a to již dlouhá léta. Dle mého názoru však nevyužívá veškerého svého potenciálu, bylo by dobré vylepšit plánování a rozvoj do budoucna.

Poskytování stravovacích služeb

Pro začátek, bych určitě zvýšila možnosti na statku v podobě snídaní, sice je možné připravit snídaně z domácích produktů na vyžádání hostů, zavedla bych je však jako standardní nabídku.

Jak již bylo zmiňováno, majitelé mají užitek pouze z ovcí, rozhodně by se jim však vyplatilo pořídit si nějakou drůbež, například několik slepic na vajíčka a později na maso by se dalo vhodně využít. Čím více produktů budou mít z vlastních zdrojů, tím menší budou mít investice na pořizování surovin pro přípravu potravin a lépe také zužitkují vlastní produkty. V případě přebytku pak mohou vajíčka nabízet turistům. Stejně by mohli nabídnout také rostlinnou produkci. Domácí vajíčka, ovoce a zelenina nezatíží rozpočet farmy, naopak zvýší odbyt produktů farmy a příprava snídaní není až takovou časovou zátěží. Problém je trošku v tom, kde by tyto snídaně měly být podávány, za teplého počasí by bylo možné využít letní terasy. V zimě obývací pokoj případně jinou místnost.

Zajímavé by mohlo být i zaměření se na výrobu medu, nasvědčuje k tomu poměrně hodně ovocných stromů i lučních květin v okolí. I když z počátku se může jednat o činnost náročnější, když člověk získá potřebné informace a zkušenosti, jedná se o poměrně příjemnou a ne příliš náročnou práci, ze které by mohli mít majitelé další užitek.

Zvětšení ubytovací kapacity

Dále by bylo dobré investovat do rekonstrukce ubytovacího zařízení a zvětšit počet ubytovacích lůžek. Pokoje samy o sobě jsou poměrně hezké, nový nábytek je však oživí a květiny dodají atmosféru. Rekonstrukce pokojů je určitě dobrou investicí, pokoje je pak možné pronajímat za vyšší cenu.

Zaměření se na určitý segment

Co se týká zvolení segmentu, pro tuto farmu se nejlépe hodí zaměření na hosty, kteří se zajímají o jízdu na koních, rodiče s dětmi a jelikož častými návštěvníky farmy jsou i turisté a cyklisté, doporučila bych zaměření se i na ně. Je třeba je zaujmout takovým způsobem, aby se příští rok vrátili, případně farmu doporučili svým známým. Pro dětské návštěvníky zde již nějaké vybavení je, doplnila bych však zahradu o prolézačky, pořídit společenské hry pro případ špatného počasí, pro venkovní aktivity pak badmintonový set, ruské kuželky, fotbalové míče, kriket a další hry, aby měly děti větší možnost využití.

Projekt farmářské bedýnky

Majitelé by také mohli nabízet produkt s názvem bedýnky. Každý ze zákazníků by si při odjezdu mohl vybrat z několika variant, od velikosti bedýnky až po její obsah, který by zahrnoval sezónní druhy ovoce, zeleniny a domácí produkty (sýry, uzeniny, máslo, marmelády aj.). Bedýnky by mohli sloužit jako originální dárek z dovolené. Aby byly bedýnky účinně propagovány, majitel nechá zhotovit na bedýnky název a logo ekofarmy, chybět by neměl ani kontakt. Zaručeně zákazníka zaujme i originální balení z přírodních materiálů jako například sláma, pytlovina, sušené plody. Farmářské bedýnky by mohly být úspěšné i v okolí ekofarmy, pro místní obyvatele a vlastníky penzionů či hotelů. Podnikatelé je mohou nabízet i v blízkých městech na trzích anebo rozvážet po okolí po předchozích objednávkách až domů.

Třídění odpadu

Jako úlevu pro životní prostředí bych zavedla recyklaci odpadu a to alespoň na základní třídění na papír, plasty a biologický odpad. Odpad může být dále využit pro tvorbu kompostu, který bude prospěšný pro nejrůznější ovoce, zeleninu či bylinky.

8. ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci jsem zpracovala téma „Agroturismus v Ústeckém kraji“. Teoretická část obsahuje poznatky o jednotlivých ekologicky šetrných formách cestovního ruchu. Více jsem se zaměřila na agroturismus, kde jsem popsala jeho význam na zemědělské podnikatelské subjekty, obec a stát a taky negativní aspekty.

V praktické části jsem charakterizovala samotný Ústecký kraj, který má velmi příznivé podmínky pro rozvoj agroturismu. Venkovské oblasti tohoto kraje disponují přírodním i kulturně – historickým potenciálem. V posledních letech se mění celkové pojetí cestovního ruchu v Ústeckém kraji, nabídka v této oblasti se stále více orientuje na nejrůznější podoby aktivní dovolené.

Hlavním cílem práce bylo provedení analýzy současné nabídky služeb agroturismu v Ústeckém kraji a na základě výsledku provedených analýz zhodnotit současný stav agroturismu v regionu. Ačkoli tato forma cestovního ruchu není zde ještě na tolik rozšířená, množství agrofarem se pomalu navyšuje.

V dotazníkovém šetření jsem zjišťovala, jaký zájem mají turisté o agroturismus a které aktivity v rámci tohoto cestovního ruchu by rádi vyzkoušeli. Díky vyhodnocení dotazníku jsem se mohla přesvědčit, že se většina lidí s tímto pojmem už setkala, ale jen někteří z nich už nějakou farmu navštívili. Nicméně jsem zjistila, že je pro turisty lákavý a řada z nich bych chtěla vyzkoušet tento typ dovolené uprostřed přírody. Tím se mi podařilo splnit cíl práce a prokázat zájem turistů o agroturismus.

Na závěr jsem popsala, jak vnímají agroturismus samotné poskytovatele těchto služeb a v čem vidí přínosy a negativní dopady tohoto podnikání. S podnikáním v agroturismu je spojena řada problémů. Přesto se však domnívám, že by se každá obec, pokud má jen trochu vhodné podmínky pro její rozvoj, měla snažit tento druh cestovního ruchu podporovat. Jednak je velmi významný pro rozvoj venkova i celých regionů, a pak také proto, že Česká republika má pro venkovský cestovní ruch velmi dobré podmínky, zvláště Ústecký kraj. Také jsem navrhla opatření pro konkrétní farmy, což může být zajímavé pro samotné majitele provozoven. Dále tyto informace mohou být užitečné pro informační turistická centra.

Na základě zpracování této práce lze konstatovat, že agroturismus je pro tento region velmi vhodná forma cestovního ruchu, má potenciál k rozvoji nejen v Ústeckém kraji, ale i v celé České republice. Stále více lidí si uvědomuje ekologický dopad na Zemi a na

mnoho lidí ve městech dopadá více stresu a negativních myšlenek. Proto se pomalu začínají vracet na venkov. Existují možnosti jejího uplatnění v budoucnosti, avšak je nutné klást důraz na kvalitní marketing, kvalitní služby a sledování moderních trendů, které host zná z nabídek v zahraničí.

Tato bakalářská práce může být přínosná zejména pro informační turistická centra a pro samotné provozovatele farem, které by se mohli inspirovat výše uvedenými návrhy.

9. SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1: <i>Struktura zeleného cestovního ruchu</i>	11
Obrázek č. 2: <i>Logo Svazu venkovské turistiky</i>	14
Obrázek č. 3: <i>Logo projektu Prázdniny na venkově</i>	14
Obrázek č. 4: <i>Turistický region Severozápadní Čechy</i>	22

10. SEZNAM GRAFU

Graf 1 <i>Trávíte alespoň část své dovolené v tuzemsku?</i>	34
Graf 2 <i>Setkal/a jste se někdy dříve s pojmem agroturismus?</i>	35
Graf 3: <i>Měl/a jste možnost navštívit nějakou agrofarmu (ekofarmu) a strávit na ni určitý čas?</i>	36
Graf 4: <i>Láká vás agroturismus?</i>	37
Graf 5: <i>Pokud ano, které činnosti byste vyzkoušeli?</i>	38
Graf 6: <i>Jaký by byl hlavní motiv pro strávení dovolené na agrofarmě?</i>	39
Graf 7: <i>Je něco, co by vám při pobytu na agrofarmě vadilo?</i>	40
Graf 8: <i>S kým trávíte svoji dovolenou?</i>	41
Graf 9: <i>Jaký typ ubytování jste nebo byste při agroturismu upřednostnil/a?</i>	41
Graf 10: <i>Jaký typ stravování jste nebo byste při agroturismu upřednostnil/a?</i>	42
Graf 11: <i>Domníváte se, že agroturismus se stane v budoucnosti moderním a atraktivním typem dovolené v ČR?</i>	43

11. SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: <i>Přehled farem s chovem koni</i>	25
Tabulka č. 2: <i>Ostatní farmy</i>	26
Tabulka č. 3: <i>Ceník statku Selský dvůr</i>	29
Tabulka č. 4: <i>Ceník farmy Babiny</i>	32

12. SEZNAM ZKRATEK

ECEAT – Evropské centrum pro ekoagroturismus

UNWTO – Světová organizace cestovního ruchu

13. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Tištěné zdroje

MALÁ, Vlasta. a kol. *Základy cestovního ruchu*. 1.vydání. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0439-1.

MOUREK, D. *Cestovní ruch a životní prostředí*. Sborník. Praha: Univerzita Karlova - Centrum pro otázky životního prostředí, 2002.

ORIEŠKA, J. *Služby v cestovním ruchu*. 1. vyd. Praha: Idea Servis, 2010. 405 s. ISBN 978-80-85970-68-5.

PÁSKOVÁ, Martina a Josef ZELENKA. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Česká republika: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002. ISBN 80-239-0152-4.

POUROVÁ, Marie. *Agroturistika*. 1.vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta ve vydavatelství Credit, c2002, 123 s. ISBN 80-213-0965-2.

RYGLOVÁ Kateřina. *Cestovní ruch - soubor studijních materiálů*. 3.vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2009. ISBN 978-80-7418-028-6.

STRÍBRNÁ, Marie. *Venkovská turistika a agroturistika*. 1. vyd. Praha: Profi Press, c2005, 65 s. ISBN 80-867-2614-2.

Elektronické zdroje

BusinessInfo. *Charakteristika Ústeckého kraje*. [online]. 17.4.2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/charakteristika-usteckeho-kraje-2245.html>

Svaz venkovské turistiky. *O svazu* [online]. 17.4.2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.svazvt.cz/doc/5/>

Prázdniny na venkově. *Prázdniny na venkově po celý rok* [online]. 17.4.2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.prazdninynavenkove.cz>

Projekt prázdniny na venkově. *Prázdniny na venkově* [online]. 17.4.2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.projekt-pnv.cz/>

RISY.cz - Severozápadní Čechy. [online]. 19.4.2016 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/ustecky-kraj/regionalni-informace/o-kraji/severozapadni-cechy/>

Eurogites.org. *Country holidays in Europe*. [online]. 21.4.2016 [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: <http://www.eurogites.org/about.php?lang=EN>

ŠIMKOVÁ, Eva. *Šetrná turistika na Královéhradecku*. COT [online]. 2007 [cit. 2007-12-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.cot.cz/zobrazcl.php?id=1040810830>>.

VÁCLAVÍK, Tomáš. *Agroturistika na ekofarmách: Jak na to* [online]. 2008 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/38603/Agroturistika_na_ekofarmach.pdf

JS Vlčí ranč Jánská. *Ranč Jánská* [online]. 17.4.2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.dragonet.cz/janska/>

JV Ranch České Švýcarsko. *Home* [online]. 17.4.2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.jvranch.cz/>

Na Stodolci. *Úvod* [online]. 17.4.2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.nastodolci.cz/jizdarna-cz>

3V Třebušín. *Home* [online]. 17.4.2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.trebusin.eu/>

Ekofarma Slavošov. *Vítejte na farmě* [online]. 17.4.2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.ekofarma-natural.cz/>

Kozí farma Žořín. *Úvodní* [online]. 17.4.2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.kozifarma-zofin.cz/>

Selský dvůr Perštejn. *Home* [online]. 17.4.2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: http://www.selsky-dvur-perstejn.com/web/cs_index.php

Farma Špičák. *Vítejte na Špičáku* [online]. 17.4.2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.farmaspicak.cz/>

Farma Zababeč. *Úvod* [online]. 17.4.2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.farmazababec.cz/cz/>

Selský dvůr Braňany. *Novinky* [online]. 17.4.2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.selskydvur.info/>

Ekofarma Babiny. *O nás* [online]. 17.4.2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.ekofarma-babiny.cz/>

Ikaros.cz *Druhé bydlení v Česku – chatáření a chalupaření v proměnách generací.* [online]. 17.4.2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://ikaros.cz/druhe-bydleni-v-cesku-chatareni-a-chalupareni-v-promenach-generaci>

Statek Oblík. *O nás.* [online]. 20.4.2016 [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <http://www.statek-oblik.cz/#o-nas>

Ekologická farma Letní Stráň. *Home.* [online]. 20.4.2016 [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <http://www.farmaletnistran.cz/ekologie.html>

Farma Vysoká. *Vysoká Chrastava.* [online]. 20.4.2016 [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <http://www.hotelfarmavysoka.cz/#>

Natura Rumburk. *O nás.* [online]. 20.4.2016 [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <http://www.natura.regin.cz/>

Fojtovice. *AKCE ve Fojtovicích*. [online]. 20.4.2016 [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <http://www.fojtovice.cz/>

Ústecký kraj. *Cestovní ruch a turistika*. [online]. 20.4.2016 [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <http://www.kr-ustecky.cz/cestovni-ruch-a-turistika.asp?p1=204764>

Hipodrom Most. *O Hipodromu*. [online]. 20.4.2016 [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <http://www.hipodrom.cz/cz/hipodrom/index.html>

14. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A: Dotazník zájmu turistu o agroturismus

ABSTRAKT

VESELA, M. *Agroturismus v Ústeckém kraji*. Bakalářská práce. Cheb: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 59 s., 2016

Klíčová slova: agroturismus, ekoturismus, venkovský cestovní ruch, životní prostředí, SWOT analýza

Předložená bakalářská práce se zabývá jednou z forem ekologicky šetrného cestovního ruchu, konkrétně agroturismem. Tato i ostatní formy jsou charakterizovány v prvních kapitolách.

Následující kapitola se týká Ústeckého kraje a jeho turistických oblastí. Na to navazuje analýza současné nabídky agroturismu v daném regionu. Je rozdělena na farmy s chovem koní a na ostatní farmy provozující více druhů zvířat. V další části jsou podrobněji charakterizovány dva podnikatelské subjekty a provedena jejich SWOT analýza. Následuje vyhodnocení dotazníkového šetření a z toho plynoucí výsledky. Další část je věnována názorům poskytovatelů na význam agroturismu. Jsou zde popsány jejich pozitiva a negativa.

Poslední kapitola obsahuje shrnutí provedených analýz a návrhy na zlepšení konkrétních podnikatelských subjektů.

V závěru je zhodnocen cíl práce a jeho přínos pro veřejnost.

ABSTRACT

VESELA, M. *Agrotourism in the Usti Region*. Bachelor thesis. Cheb: Fakulty of Economics, University of West Bohemia in Pilsen, 59 s., 2016

Key words: agrotourism, ecotourism, rural tourism, environment, SWOT analysis

This bachelor thesis is focused on one of the form ecology friendly tourism specifically agrotourism. This and other forms of ecological friendly tourism are described in the first chapters.

This chapter is focused on Usti region and turistic areas. And this is connected to analysis of agroturism in this region. Its divided into farms with horses and other frms with more kinds of animals. In next chapter more detail description of two bussineses with SWOT analysis. In another part you can read results of questionnaire's research. Following part is about provider's opinions on meaning of agroturismus. There are positives and negatives. The last chapter is about analyses and sugestions of improvment specific business entities. At the end is summary of goal of my bachelor's wokr and it's benefits for public.

Zájem turistů o agroturistiku

Dobrý den,

jsem studentkou Západočeské univerzity v Plzni, Fakulty ekonomické a tímto se na Vás obracím s prosbou o spolupráci. Tento dotazník je součástí mého výzkumu k bakalářské práci, ve které se zabývám agroturistikou v Ústeckém kraji a prosím Vás o jeho vyplnění. Dotazník je anonymní a zabere Vám jen několik minut času.

Děkuji Vám za čas a ochotu.

Pro usnadnění a efektivnější vyplnění dotazníku jsem se rozhodla uvést definici toho, co vlastně

AGROTURISTIKA

znamená:

„Jedná se o způsob trávení dovolené na venkově a to na rodinném statku či na farmě, kde je aktivně provozována hospodářská činnost. Turistům je umožněno volně se pohybovat po celé farmě, mají možnost seznámit se s jejím chodem a většinou je možné s prací na farmě i pomoci. Velkým zážitkem bývá kontakt se zvířaty žijícími na farmě. V nabídce bývá ubytování, stravování nebo alespoň možnost ochutnávky a nákupu čerstvých produktů, další služby nebo program dle poskytovatele“.

1. Trávíte alespoň část své dovolené v tuzemsku?

- Ano
- Ne

2. Setkal/a jste se někdy dříve s pojmem agroturismus?

- Ano
- Ne

3. Měl/a jste možnost navštívit nějakou agrofarmu (ekofarmu) a strávit na ni určitý čas?

- Ano
- Ne

4. Pokud ano, kde se farma nacházela?

- Střední Čechy
- Praha
- Severní Čechy
- Jižní Čechy
- Vysočina
- Východní Čechy
- Žádnou farmu jsem nenavštívil/a
- Jiné:

5. Láká vás agroturismus?

- Ano
- Ne

6. Pokud ano, které činnosti byste vyzkoušeli? (můžete uvést více možností)

- Jízda na koni
- Práce se zvířaty (dojení, stříhání vlny)
- Pomoc s pracemi na statku (sběr ovoce, sekání trávy, kydání hnoje)
- Nákup produktů z domácí výroby
- Pouze ubytování, případně stravu
- Možnost vyzkoušet si staré řemeslo (tkaní, hrnčířství atd.)
- Jiné:

7. Jaký by byl hlavní motiv pro strávení dovolené na agrofarmě?

- Příroda
- Zážitky spojené s farmařením
- Kontakt se zvířaty
- Domácí strava
- Zkouška nového typu dovolené
- Jiné:

8. Je něco, co by vám při pobytu na agrofarmě vadilo? (můžete uvést více možností)

- Zápach
- Hluk
- Špatná dopravní dostupnost
- Malé kulturní vyžití a noční život
- Nemám rád/a zvířata
- Ne, z výše uvedeného všechno k venkovu patří

9. Jaký typ ubytování jste nebo byste při agroturismu upřednostnil/a?

- Hotel
- Pension
- Ubytování v soukromí
- Camp
- Chata a chalupa
- Ubytování přímo na farmě

10. Jaký typ stravování jste nebo byste při agroturismu upřednostnil/a?

- Restaurace
- Jídlo připravené na farmě
- Vlastní kuchyň

11. S kým trávíte svoji dovolenou?

- Sám/a
- S rodinou
- S kamarády
- S partnerkou/partnerem

12. Jste muž nebo žena?

- Muž
- Žena

13. Do jaké věkové kategorie spadáte?

- Méně než 18 let
- 18 - 25 let
- 26 - 35 let
- 36 - 45 let
- 46 - 55 let
- 56 - 65 let
- Více než 65 let

14. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- Základní / výuční list
- Středoškolské s maturitou
- Vyšší odborné
- Vysokoškolské

15. Domníváte se, že agroturismus se stane v budoucnosti moderním a atraktivním typem dovolené v ČR?

- Ano
- Ne